

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
z up. Tomasz Szymański
Sekretarz Stanu

/podpisano certyfikatem kwalifikowanym/
data i podpis

**Sprawozdanie z realizacji *Programu integracji społecznej*
*i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030***
za 2024 rok

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Warszawa, 2025

Informacje ogólne

Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 (dalej: *Program integracji*) stanowi kontynuację działań podejmowanych w Polsce od 2001 r.¹ – Program ten został przyjęty uchwałą Rady Ministrów nr 190/2020 w dniu 21 grudnia 2020 r.

W dniu 22 sierpnia 2023 r. ogłoszono nabór wniosków do *Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030* na zadania z dziedzin: edukacja, mieszkalnictwo, innowacyjne projekty integracyjne w 2024 r. z terminem składania wniosków do urzędów wojewódzkich do 16 listopada 2023 r. Powołane przez Wojewodów Komisje Wojewódzkie dokonały oceny złożonych wniosków i przesłały do MSWiA protokoły posiedzeń komisji wraz z wykazem wniosków rekomendowanych do dofinansowania ze środków części 83 budżetu państwa (rezerwa celowa) oraz części 30 budżetu państwa (MEN).

Łącznie ocenie poddano 340 wniosków z 16 województw. Z dziedziny edukacja złożono 245 wniosków, z dziedziny mieszkalnictwo – 44 wnioski, z dziedziny innowacyjne projekty integracyjne – 51 wniosków, a zatem utrzymano priorytet wniosków związanych z podniesieniem poziomu edukacji.

Pozytywnie zarekomendowano 238 wniosków, tj. 70 % wszystkich złożonych (z czego 203 wnioski uzyskały finansowanie z cz. 83 oraz 35 wniosków - z cz. 30 budżetu państwa. Rozdysponowana kwota objęła 100% środków rezerwy celowej (10 000 000 zł) oraz 100 % środków z cz. 30 (700 000 zł).

Ostatecznie zrealizowano 228 zadań, z tego 33 zadania edukacyjne finansowane z cz. 30 budżetu państwa. Ze zrealizowanych zadań 139 (61%) zostało zrealizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego (jst), 89 zadań (38 %) – przez organizacje pozarządowe (NGO), w tym 63 (28% wszystkich zadań) – przez podmioty definiujące się jako romskie NGO. Przedstawiona poniżej (rys. nr 3) struktura udziału wnioskodawców zadań wskazuje na utrzymującą się tendencję w odniesieniu do podmiotów uczestniczących w *Programie integracji* – realizacji przez jst większości zadań przy relatywnie dużym udziale romskich NGO.

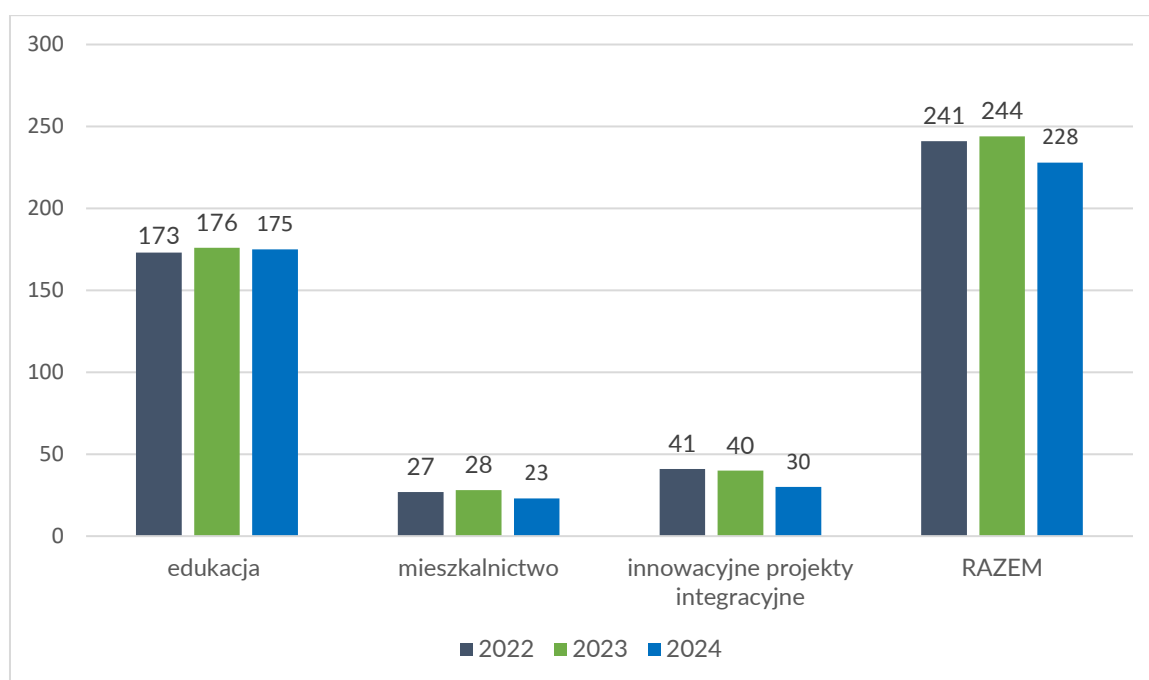
Dla porównania w 2023 r. zrealizowano 244 zadania, z tego 29 zadań edukacyjnych finansowanych z cz. 30 budżetu państwa. Ze zrealizowanych zadań 146 (60%) zostało zrealizowanych przez jst, 98 zadań (40 %) - przez NGO, w tym 75 (31% wszystkich zadań) - przez podmioty definiujące się jako romskie NGO.

¹ [Pilotażowy program rządowy na rzecz społeczności romskiej w województwie małopolskim na lata 2011-2003](#), [Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce na lata 2004-2013](#) oraz [Program integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020](#)

Rys. 1. Liczba zadań i struktura wykonawców w 2024 r. – udział procentowy

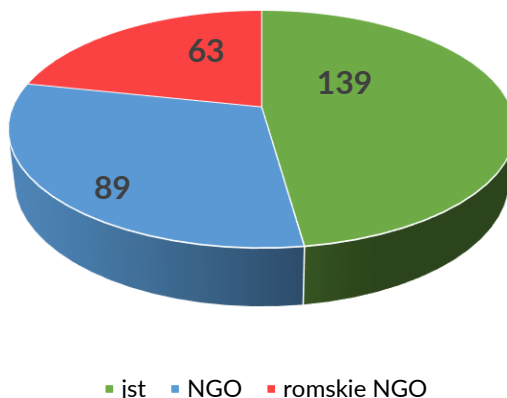
dziedzina	Edukacja			Mieszkalnictwo			Innowacyjne projekty integracyjne			Razem		
I. zadań	175			23			30			228		
Wykonawcy												
	jst	NGO	w tym romskie	jst	NGO	w tym romskie	jst	NGO	w tym romskie	jst	NGO	w tym romskie
I. zadań	93	82	58	23			23	7	5	139	89	63
% zadań	53%	46%	71%	100%			77%	23%	71%	61%	38%	28%

Rys. 2. Liczba zrealizowanych zadań w poszczególnych dziedzinach w latach 2022-2024

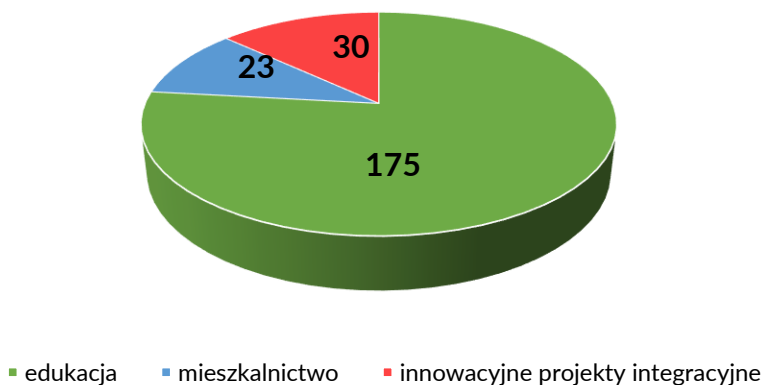
Rys. 3. Struktura wykonawców zadań Programu integracji w 2024 r.

Struktura wykonawców zadań w 2024 r.

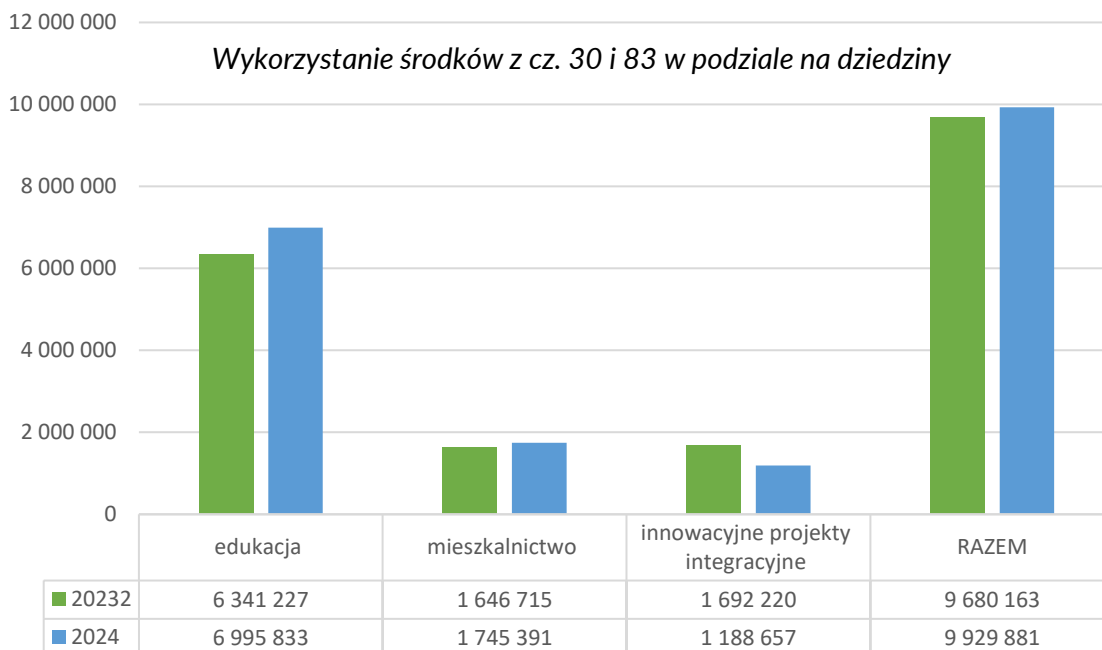
Rys. 4. Liczba zadań w poszczególnych dziedzinach

Liczba zadań w poszczególnych dziedzinach w 2024 r.

Jak w poprzednich edycjach *Programach integracji*, tak i w obecnym dokumencie, edukacja nadal pozostaje priorytetem: z tej dziedziny zrealizowano najwięcej zadań – **175** (tj. 76,7% wszystkich zadań) na łączną kwotę w wysokości **6 995 833,47 zł**. W dziedzinie *Mieszkalnictwo* – **23** zadania (tj. 11% wszystkich zadań) na kwotę: **1 745 391,03 zł**. W dziedzinie *Innowacyjne projekty integracyjne* zrealizowano **30** zadań (tj. 13,1 % wszystkich zadań) na kwotę **1 188 657,30 zł**. Razem we wszystkich obszarach (cz. 83 i 30 budżetu państwa): **9 929 881,80 zł**.

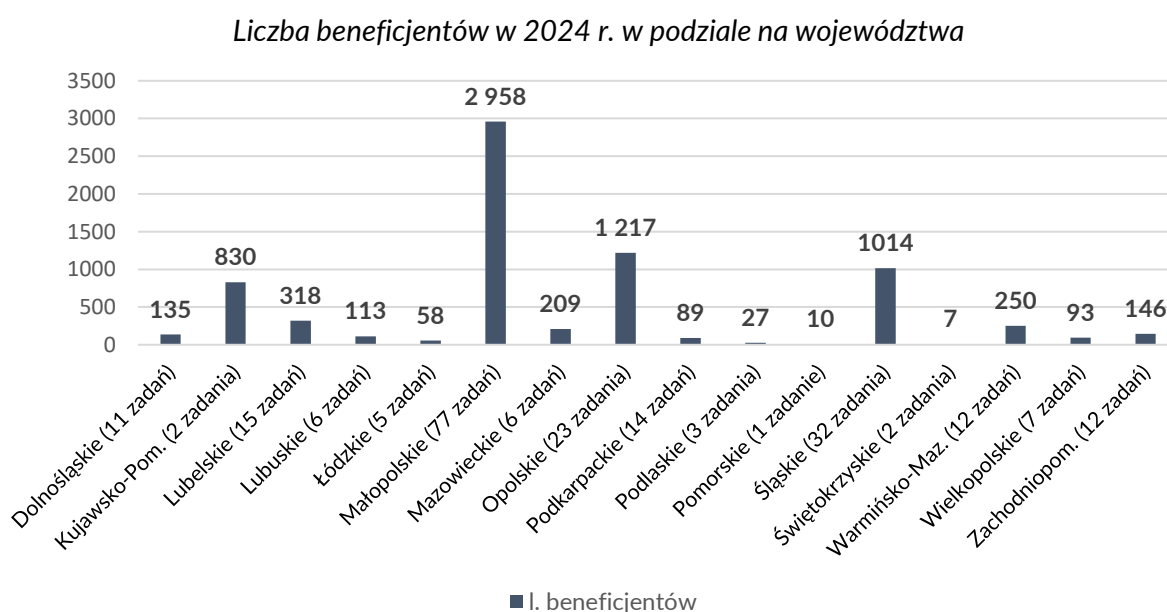
Rys. 5. Wykorzystanie środków z cz. 83 i 30 budżetu państwa w podziale na poszczególne dziedziny (2023-2024)

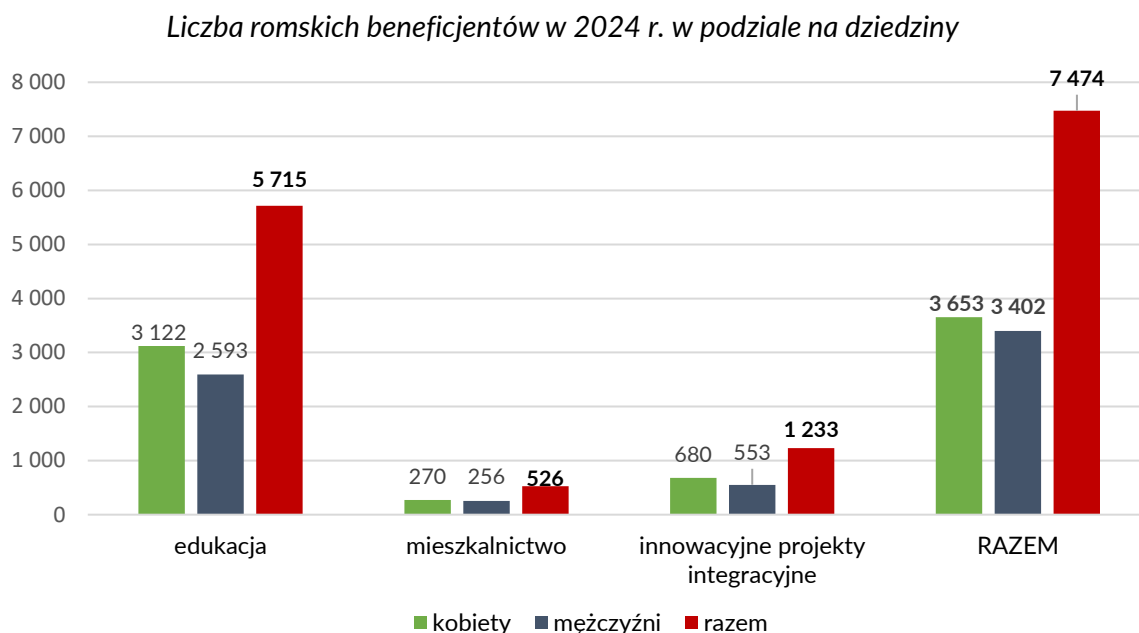
Łącznie działaniami we wszystkich dziedzinach objęto **7 474** Romów (w 2023 r. – 6 611), z tego 4 072 kobiet i 3 402 mężczyzn. Działania z dziedziny *Edukacja* objęły największą liczbę osób: **5 715** Romów (w 2023 r. – 4 646 osób), następnie działania z dziedziny *Innowacyjne projekty integracyjne*: **1 233** Romów (w 2023 r. – 1 260 os.), zaś **526** osób (w 2023 – 705 os.) to należący do mniejszości romskiej beneficjenci działań z dziedziny *Mieszkalnictwo*.

Łącznie działaniami *Programu integracji* w 2024 r. objęto **19 252** osoby (Romów i należących do społeczności nie-romskiej).

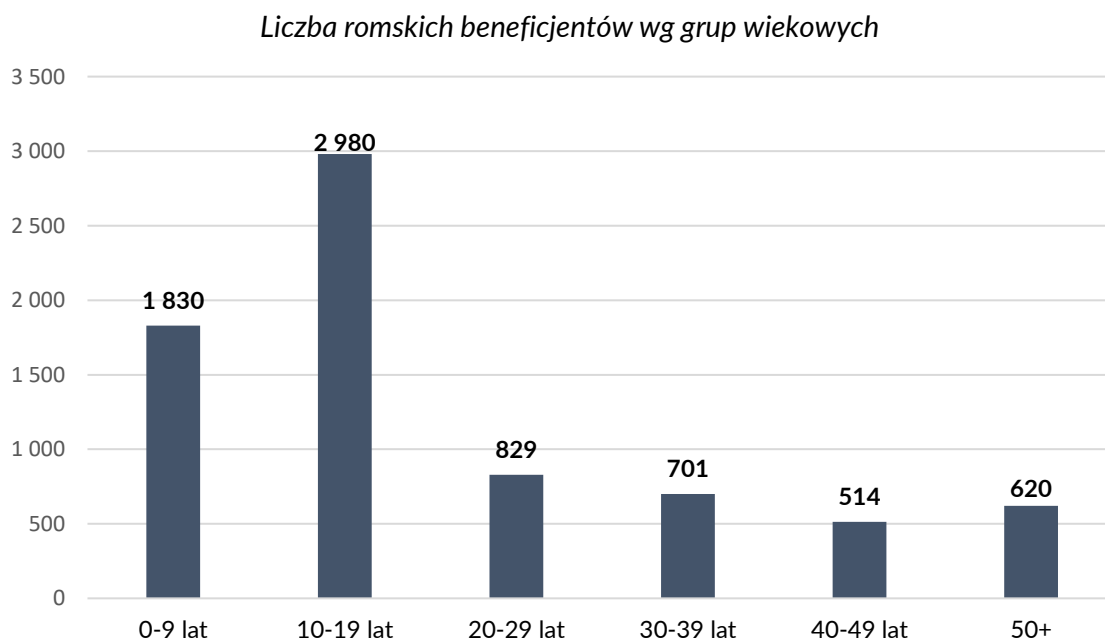
Rys. 6. Liczba romskich beneficjentów wszystkich zadań w podziale na województwa

Rys. 7. Liczba romskich beneficjentów zadań z dziedziny: Edukacja, Mieszkalnictwo, Innowacyjne projekty integracyjne

Rys. 8. Struktura wiekowa beneficjentów wszystkich zadań

Z powyższych danych wynika, że największą grupę beneficjentów działań Programu integracji w 2024 r., podobnie jak w roku ubiegłym, stanowią dzieci i młodzież w wieku szkolnym (10-19 lat), następnie najmłodsze dzieci (0-9 lat), co jest pochodną największej liczby zadań z dziedziny edukacji.

Bardziej szczegółowe dane dotyczące grup wiekowych beneficjentów poszczególnych dziedzin interwencji zostały przedstawione w kolejnych częściach sprawozdania.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów z poszczególnych województw:

Rys. 9. Kwota dofinansowania, środki wykorzystane, liczba zadań i liczba beneficjentów w poszczególnych województwach w 2024 r.

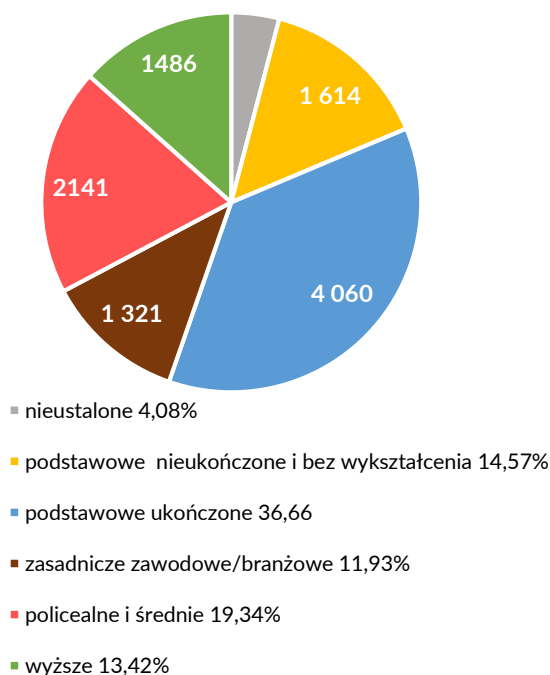
województwo	kwota dofinansowania (cz. 83 i cz. 30)	kwota wykorzystana	liczba zadań	liczba beneficjentów romskich		
				K	M	razem
Dolnośląskie	1 122 530,00 zł	1 008 002,22 zł	11	82	53	135
Kujawsko-Pomorskie	119 192,00 zł	119 119,19 zł	2	441	389	830
Lubelskie	906 022,00 zł	874 740,47 zł	15	164	154	318
Lubuskie	400 000,00 zł	400 000,00 zł	6	79	34	113
Łódzkie	216 710,00 zł	216 199,90 zł	5	31	27	58
Małopolskie	3 747 146,00 zł	3 410 519,58 zł	77	1 646	1 312	2 958
Mazowieckie	200 000,00 zł	197 411,90 zł	6	124	85	209
Opolskie	594 001,00 zł	593 999,00 zł	23	651	566	1217
Podkarpackie	320 000,00 zł	312 566,39 zł	14	39	50	89
Podlaskie	160 000,00 zł	32 890,00 zł	3	16	11	27
Pomorskie	30 000,00 zł	30 000,00 zł	1	6	4	10
Śląskie	1 706 206,00 zł	1 609 069,85 zł	32	518	496	1014
Świętokrzyskie	18 800,00 zł	18 800,00 zł	2	3	4	7
Warmińsko-Mazurskie	295 655,00 zł	295 655,00 zł	12	138	112	250
Wielkopolskie	145 709,00 zł	130 033,30 zł	7	56	37	93
Zachodniopomorskie	680 875,00 zł	680 875,00 zł	12	78	68	146
RAZEM	10 662 846,00 zł	9 929 881,80 zł	228	4 072	3 402	7 474

EDUKACJA

Dla zilustrowania kontekstu realizacji działań edukacyjnych *Programu integracji* należy przywołać dane pochodzące z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 r. (NSP'21), dotyczące wykształcenia Romów.

Rys. 10. Struktura wykształcenia Romów w Polsce – dane NSP' 21

Struktura wykształcenia Romów wg NSP'21 (pow. 13 roku życia)

Dla porównania dane pochodzące z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. dotyczące wykształcenia Romów kształtowały się w następujący sposób: nieustalone 8,68%, podstawowe 82,32 %, średnie 6,97% oraz wyższe 2,03 %.

Porównując dane obydwu Narodowych Spisów Powszechnych Ludności wyraźnie widać, że działania państwa na rzecz integracji społecznej i obywatelskiej Romów, w tym wyrównania ich szans edukacyjnych przekładają się na poprawę poziomu wykształcenia.

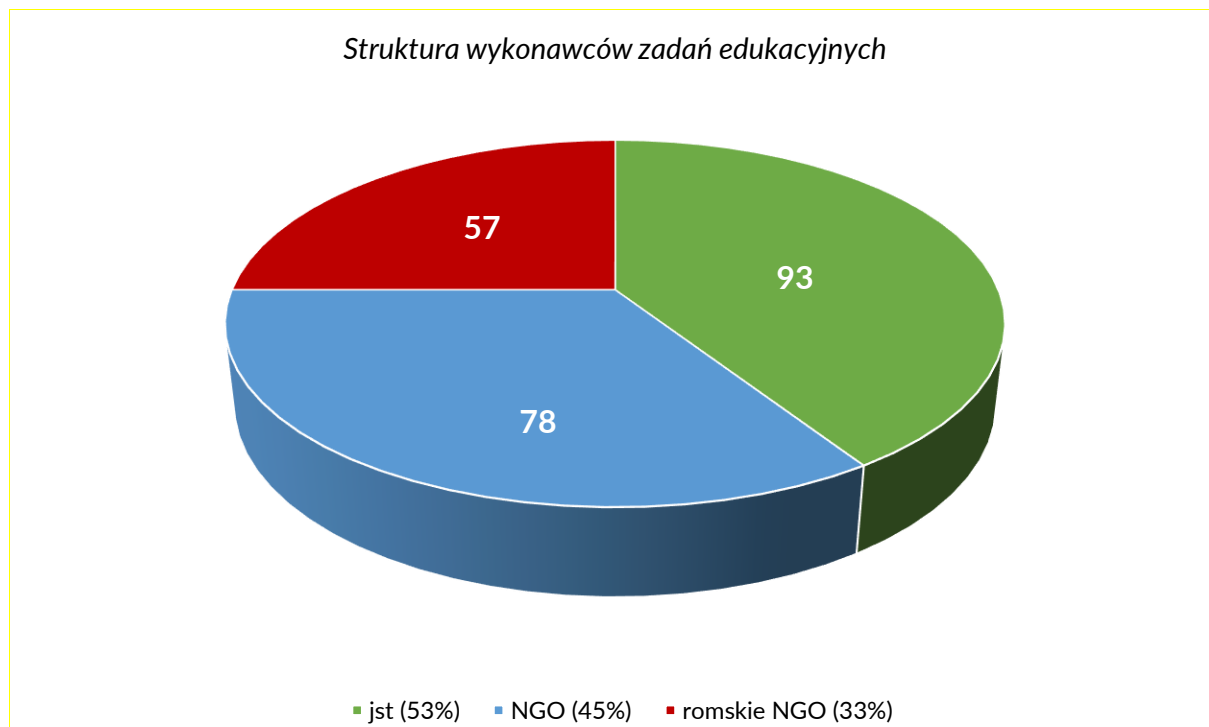
W ramach dziedziny interwencji *Edukacja* zrealizowano **175 zadań**, z tego: **142** (tj. **81%**) zadania sfinansowano ze środków rezerwy celowej (cz. 83 budżetu państwa) i **33** zadań (tj. **19%**) – ze środków ministra właściwego ds. oświaty i wychowania (cz. 30 budżetu państwa)

Rys. 11. Źródła finansowania działań z dziedziny Edukacja

Edukacja			
źródło finansowania	liczba zadań	% udział w liczbie zadań	wydatkowana kwota PLN
cz. 83	142	81%	6 343 028
cz. 30	33	19%	652 805
razem	175		6 995 833

Wykonawcami 93 zadań edukacyjnych (tj. 53 %) były jst, zaś organizacje pozarządowe zrealizowały 78 zadań (tj. 45%). Warto zauważyć, że z 78 zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe aż 57 zadań (tj. 33 % zadań) zrealizowały organizacje romskie.

Rys. 12. Struktura wykonawców zadań z dziedziny Edukacja

Rys. 13. Liczba zadań, beneficjentów i wysokość środków na edukację w podziale na województwa

WOJEWÓDZTWO	EDUKACJA cz. 83 i cz. 30			JST		razem kwota cz. 83 i jst
	I. zadań	I. beneficjentów zadań	wydatkowane środki	wkład jst	% udział jst w kosztach	
Dolnośląskie	10	132	991 557,46 zł	6 840,00 zł	0,69%	991 557,46 zł
Kujawsko-pomorskie	2	830	119 119,19 zł	- zł	0,00%	119 119,19 zł
Lubelskie	13	235	574 271,14 zł	33 715,75 zł	5,87%	574 271,14 zł
Lubuskie	6	113	400 000,00 zł	- zł	0,00%	400 000,00 zł
Łódzkie	5	58	216 199,90 zł	- zł	0,00%	216 199,90 zł
Małopolskie	51	1719	1 955 333,37 zł	45 648,65 zł	2,33%	1 955 333,37 zł
Mazowieckie	5	79	180 411,90 zł	26 243,02 zł	14,55%	180 411,90 zł
Opolskie	18	1135	406 649,00 zł	3 321,42 zł	0,82%	406 649,00 zł
Podkarpackie	13	85	297 266,39 zł	14 874,38 zł	5,00%	297 266,39 zł
Podlaskie	3	27	32 890,00 zł	- zł	0,00%	32 890,00 zł
Pomorskie	1	10	30 000,00 zł	- zł	0,00%	30 000,00 zł
Śląskie	27	904	1 057 226,82 zł	269 788,64 zł	25,52%	1 057 226,82 zł
Świętokrzyskie	0	0	- zł	- zł	0,00%	- zł
Warmińsko-Mazurskie	7	191	107 275,00 zł	16 091,25 zł	15,00%	107 275,00 zł
Wielkopolskie	7	93	130 033,30 zł	8 358,99 zł	6,43%	130 033,30 zł
Zachodniopomorskie	7	104	497 600,00 zł	- zł	0,00%	497 600,00 zł
RAZEM	175	5715	6 995 833,47 zł	424 882,10 zł		6 995 833,47 zł

Ogółem liczba beneficjentów zadań edukacyjnych wyniosła **5715** osób (3 122 kobiet i 2 593 mężczyzn).

Wśród realizowanych zadań edukacyjnych należy wymienić, m.in.: wsparcie wychowania przedszkolnego, wyprawki dla uczniów szkół ponadpodstawowych, stypendia motywacyjne w niektórych jst, zajęcia wyrównawcze, wsparcie świetlic integracyjnych, preorientację zawodową (w tym kursy), edukację historyczną, konkursy edukacyjne, wycieczki, kolonie, publikacje, zatrudnienie asystentów edukacji romskiej (AER), konferencje, dofinansowanie kształcenia, zajęcia sportowe, działania związane z upamiętnianiem wydarzeń historycznych, zadania z zakresu promowania kultury romskiej, zajęcia dla dorosłych Romów.

Program integracji definiuje edukację szeroko, wskazując na możliwość realizacji zadań z zakresu edukacji, np.: edukacji historycznej, obywatelskiej, prozdrowotnej, edukacji dla bezpieczeństwa i prozdrowotnej.

Wychowanie przedszkolne

Tą formą działań wsparto **117** dzieci romskich (w 2023 r. – 128) dzieci w województwach: dolnośląskim – 26 przedszkolaków pochodzenia romskiego (w 2023 r. – 30), w małopolskim – 54 (w 2023 r. – 61), śląskim – 25 (w 2023 r. – 20), zachodniopomorskim – 12 (w 2023 r. – 17). W pozostałych województwach nie realizowano zadań z zakresu wychowania przedszkolnego.

Edukacja prozdrowotna

Beneficjenci działań o charakterze edukacji prozdrowotnej to **696** osób pochodzenia romskiego, z tego najwięcej osób zamieszkuje województwa: małopolskie (272 osób), opolskie (205 osób), śląskie (200 osób), warmińsko-mazurskie (15 osób) oraz wielkopolskie (4 osoby).

Edukacja pro-zawodowa

Edukacją pro-zawodową objęto **148** osób: najwięcej w województwie małopolskim (123 osoby) oraz zachodniopomorskim (13 osób).

Edukacja dla bezpieczeństwa

Z zadań z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa skorzystały **205** osoby, z tego najwięcej w województwie małopolskim – 188 osób, warmińsko-mazurskim- 15 osób i wielkopolskim – 2 osoby.

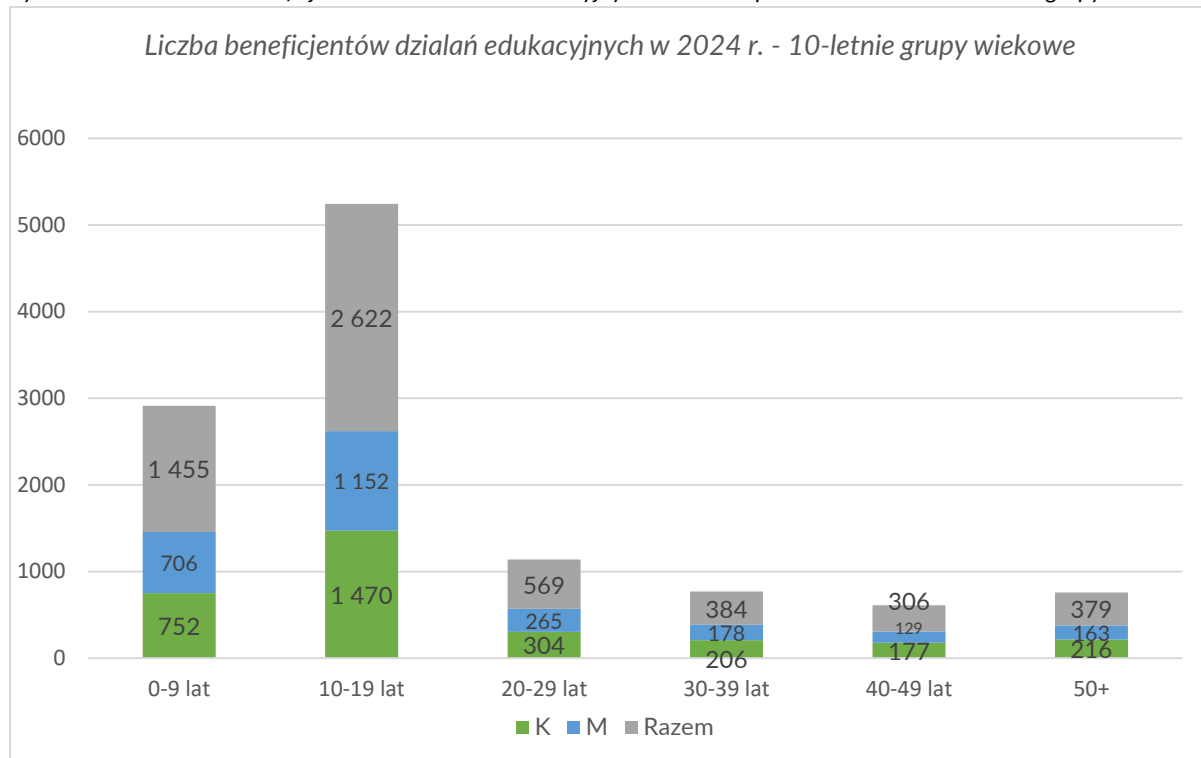
Rys. 14. Liczba zadań, struktura wykonawców i liczba beneficjentów zadań z dziedziny interwencji Edukacja

	EDUKACJA											
	I. zadań					wykonawcy						I. beneficjentów
WOJEWODZTWO	% cz. 83	% cz. 30	łącznie cz. 83 i cz. 30	cz. 83.	cz. 30	% zadań zrealizowanych przez jst	zadania zrealizowane przez jst	% zadań zrealizowanych przez NGO	zadania zrealizowane przez NGO	%zadań zrealizowanych przez romskie NGO	w tym romskie	
Dolnośląskie	90,00%	10,00%	10	9	1	50,00%	5	50,00%	5	20,00%	2	132
Kujawsko-Pomorskie	100,00%	0,00%	2	2	0	0,00%	0	100,00%	2	100,00%	2	830
Lubelskie	100,00%	0,00%	13	13	0	100,00%	13	0,00%	0	0,00%	0	235
Lubuskie	100,00%	0,00%	6	6	0	0,00%	0	100,00%	6	100,00%	6	113
Łódzkie	80,00%	20,00%	5	4	1	20,00%	1	60,00%	3	60,00%	3	58
Małopolskie	66,67%	33,33%	51	34	17	45,10%	23	54,90%	28	39,22%	20	1719
Mazowieckie	100,00%	0,00%	5	5	0	20,00%	1	80,00%	4	40,00%	2	79
Opolskie	88,89%	11,11%	18	16	2	61,11%	11	27,78%	5	27,78%	5	1135
Podkarpackie	100,00%	0,00%	13	13	0	69,23%	9	30,77%	4	23,08%	3	85
Podlaskie	100,00%	0,00%	3	3	0	0,00%	0	66,67%	2	33,33%	1	27
Pomorskie	0,00%	100,00%	1	0	1	0,00%	0	100,00%	1	100,00%	1	10
Śląskie	77,78%	22,22%	27	21	6	85,19%	23	14,81%	4	3,70%	1	904
Świętokrzyskie	0,00%	0,00%	0	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0
Warmińsko-Mazurskie	42,86%	57,14%	7	3	4	71,43%	5	28,57%	2	14,29%	1	191
Wielkopolskie	85,71%	14,29%	7	6	1	28,57%	2	71,43%	5	42,86%	3	93
Zachodniopomorskie	100,00%	0,00%	7	7	0	0,00%	0	100,00%	7	100,00%	7	104
	81%	19%	175	142	33	53%	93	45%	78	33%	57	5715

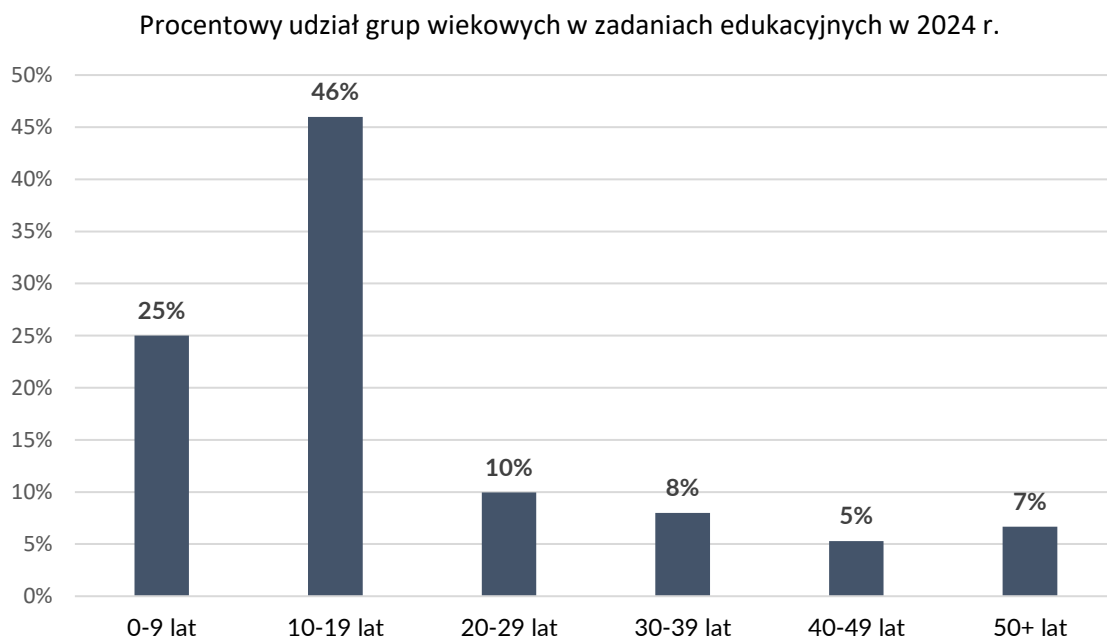
Poniżej (rys. 15) przedstawiono liczbę beneficjentów działań edukacyjnych w podziale na 10-letnie grupy wiekowe. Dane wskazują, że wszystkie grupy wiekowe zostały objęte działaniami, jednak największą grupę beneficjentów, podobnie jak w ubiegłym roku, 2 622 osób – stanowią dzieci i młodzież między 10 a 19 rokiem życia (tj. 46 % beneficjentów działań). Drugą w kolejności – 1 455 osoby – stanowią dzieci do 9 roku życia (25 % beneficjentów). Kolejną – osoby w przedziale wiekowym 20-29 lat to 3 569 osób (10% beneficjentów). Pozostałe grupy wiekowe oscylują wokół 8% i 5%. Taka struktura wiekowa beneficjentów wypisuje się zarówno w priorytet *Programu integracji*, jakim jest edukacja – beneficjenci to wyraźnie grupa uczniów – jak i we wskazanie dzieci i młodzieży romskiej jako szczególnych grup wsparcia, nie wykluczając z działań edukacyjnych również i dorosłych Romów.

Należy zauważyć, że kobiety stanowią bardziej aktywną niż mężczyźni część społeczności romskiej: na ogółem 5 715 beneficjentów działań edukacyjnych kobiety stanowiły 3 122 osób (tj. 55%), zaś mężczyźni – 2 593 osób (tj. 45%) .

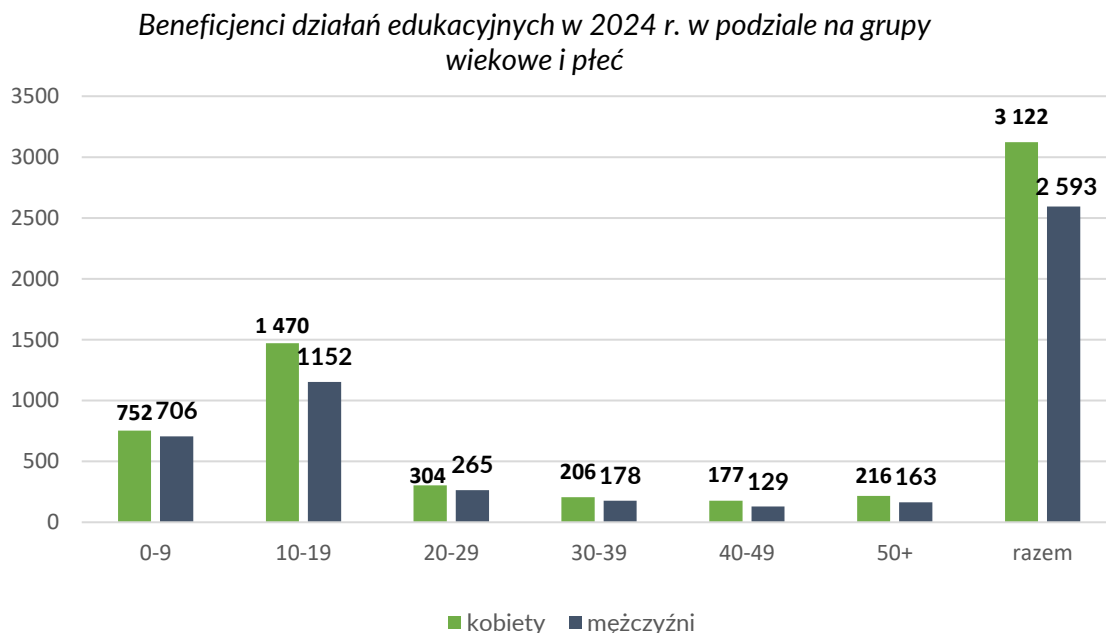
Rys. 15. Liczba beneficjentów działań edukacyjnych w podziale na 10-letnie grupy wiekowe

Rys. 16. Procentowy udział poszczególnych grup wiekowych w zadaniach edukacyjnych.

Rys. 17. Udział beneficjentów zadań edukacyjnych w podziale na płeć i grupy wiekowe

ZADANIA SYSTEMOWE MEN

W ramach rządowego Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021 – 2030 w roku 2024 r. na część zadań modułu edukacyjnego programu z budżetu cz. 30 – Oświata i wychowanie zaplanowano kwotę 700 000 zł, z tego wydano: 683 032,66 zł (97,5% stopnia realizacji zadania). Środki te zostały przeznaczone głównie na wsparcie lokalnej społeczności romskiej poprzez sfinansowanie lub dofinansowanie m.in. następujących zadań:

- Organizacja wyjazdów, kolonii, obozów, wycieczek, wyjść do kina, teatru, na basen.
- Wsparcie edukacji przedszkolnej dzieci romskich.
- Dopuszaenie sal lekcyjnych, świetlic i placów zabaw, w tym:
 - modernizacja sali kultury i tradycji romskiej w Szkole Podstawowej nr 2 w Olsztynie;
 - wyposażenie sali do zajęć terapeutycznych w Szkole Podstawowej nr 8 w Zabrze;
 - doposażenie integracyjnego placu zabaw oraz sal lekcyjnych dla Zespołu Szkół Podstawowych nr 1 w Limanowej;
 - wyposażenie świetlicy szkolnej w Szkole Podstawowej w Maszkowicach.
- Organizacja zajęć dodatkowych.
- Zakup tablicy interaktywnej do świetlicy środowiskowej.
- Zakup podręczników i pomocy dydaktycznych.
- Organizacja konkursów: literackiego, plastycznego, recytatorskiego.

W 2024 r. zrealizowano i kontynuowano również następujące zadania:

1. Pielgrzymka Romów (organizowana przez Krajowego Duszpasterza Romów do Sanktuarium bł. K. Kózki w Zabawie).

2. 80 Rocznicza zagłady Sinti i Romów. Koncert upamiętniający to wydarzenie o charakterze edukacyjnym i kulturalnym wraz z wystawą prezentującą historię Romów i Sinti.
3. Ogólnopolska konferencja "Dialog, Praca, Rozwiązanie" – kontynuacja.
4. Stała wystawa "Romowie historia i kultura" – uzupełnienie.
5. Los Romów podczas II wojny światowej.
6. Święto Romów (Międzynarodowy Dzień Romów 8 kwietnia).
7. Warsztaty – próba zespołu muzycznego.
8. Stworzenie ogólnodostępnej strony internetowej.
9. W jakim zawodzie rozwinę skrzydła? Wsparcie uczniów pochodzenia romskiego ich wyborach edukacyjno-zawodowych (indywidualne spotkania z doradcą zawodowym w Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 4 w Krakowie).
10. Zajęcia sportowe z trenerem.

Podobnie jak w roku ubiegłym, na szczególną uwagę zasługuje fakt wzrastającej liczby uczniów romskich w szkołach ponadpodstawowych. Dane szacunkowe jst wskazują na 312 uczniów. Tymczasem liczba aplikacji do programu stypendialnego Ministra SWiA dla uczniów szkół ponadpodstawowych w 2024 r. to 81 zgłoszeń (por. rys. 26, str. 22).

Do Systemu Informacji Oświatowej w 2024 r. zgłoszono ogółem **1 762** uczniów romskich (w 2023 r. - 1 820). Analiza danych SIO z lat poprzednich wyraźnie wskazuje na utrzymanie się tendencji spadkowej w zakresie zgłaszania przez jst uczniów romskich do SIO (por. Rys. 19, str. 15).

Rys. 18. Liczba uczniów romskich – dane z wniosków aplikacyjnych jst do Programu integracji na 2022-2024 r. dot. szacunkowej liczby uczniów pochodzenia romskiego na terenie jst

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych

L. ucz. romskich - dane szacunkowe z wnioskow aplikacyjnych jst do Programu integracji 2022-2024															
województwo	2022					2023					2024				
	przedszk.	szk. pdst.	szk. średnie	studenci	RAZEM '22	przedszk.	szk. pdst.	szk. średnie	studenci	RAZEM '23	przedszk.	szk. pdst.	szk. średnie	studenci	RAZEM '24
DOLNOŚLĄSKIE	67	429	42	2	540	81	479	65	2	627	76	394	62	2	534
KUJAWSKO-POMORSKIE						3	49	8	2	62	1	49	9	2	61
LUBELSKIE	10	127	18	1	156	8	111	15	4	138	6	62	13	2	83
LUBUSKIE	7	26	7	3	43	13	48	6	3	70	9	76	28	2	115
ŁÓDZKIE	8	61	2	4	75	3	48	2	3	56	57	7	3	0	67
MAŁOPOLSKIE	104	486	87	9	686	87	455	50	5	597	91	448	67	7	613
MAZOWIECKIE	5	81	5	0	91	14	126	12	2	154		15	1	0	16
OPOLSKIE	22	104	6	3	135	24	119	16	3	162	15	121	27	2	165
PODKARPACKIE	13	69	13	1	96	9	47	7	1	64	12	52	12	1	77
PODLASKIE						3	24	0	0	27	2	24	1	0	27
POMORSKIE															0
ŚLĄSKIE	38	300	45	1	384	53	304	54	2	413	44	304	50	2	400
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0	3	0	0	3					0		10	2		12
WARMINSKO-MAZURSK	5	66	8	0	79	3	61	4	0	68	6	21	1	1	29
WIELKOPOLSKIE	3	52	8	0	63	2	47	7	0	56	5	36	6		47
ZACHODNIOPOMORSKIE	12	75	13	2	102					0	16	77	30	5	128
RAZEM	294	1879	254	26	2453	303	1918	246	27	2494	340	1696	312	26	2374

Rys. 19. Liczba uczniów romskich zgłaszanych do SIO w latach 2008-2024

'08	'09	'10	'11	'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19	'20	'21	'22	'23	'24
Liczba uczniów romskich zgłoszonych do SIO																
2 354	2 304	2 537	2 595	2 575	2 547	2 273	2 359	2 348	2 370	2 239	1 962	1 960	1 720	1 787	1 820	1 762

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Rys. 20. Liczba uczniów z wykazaną daną dziedzinową "uczeń/wychowanek pochodzenia romskiego na rzecz którego szkoła/przedszkole podejmuje dodatkowe zadania edukacyjne" w szkołach dla dzieci i młodzieży w podziale na województwa i typy szkół (dane MEN - stan bazy danych SIO 22.04.2025 r.)

Województwo	Przedszkole	Szkoła podstawowa	Liceum ogólnokształcące	Technikum	Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	Branżowa szkoła I stopnia	Branżowa szkoła II stopnia	Razem
DOLNOŚLĄSKIE	2	350			1	14		367
KUJAWSKO-POMORSKIE	1	57	1			2		61
LUBELSKIE	2	112	2	1	1	4	1	123
LUBUSKIE		24			1	1		26
ŁÓDZKIE	1	3				1		5
MAŁOPOLSKIE	31	419	1	5		3		459
MAZOWIECKIE		43	1					44
OPOLSKIE	1	105			1			107
PODKARPACKIE	2	52	2	3		3		62
PODLASKIE		17						17
ŚLĄSKIE	20	308	1	14	2	13		358
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1							1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1	29						30
WIELKOPOLSKIE	1	47						48
ZACHODNIOPOMORSKIE		54						54
Razem	63	1 620	8	23	6	41	1	1 762

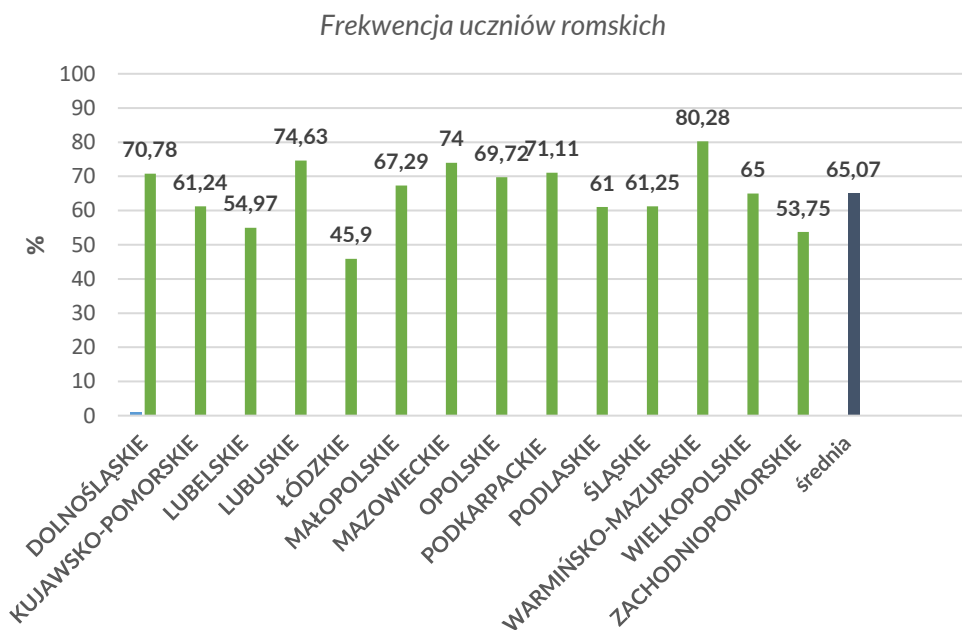
Średnia ocen i frekwencja w r. szk. 2023/2024

Zwraca uwagę niska frekwencja uczniów – uśredniona dla 14 województw wynosi **65,07** i jest wyższa, niż ubiegłoroczna: 61,36. Poniżej tej średniej plasują się województwa: kujawsko-pomorskie, podlaskie, lubelskie, łódzkie, podlaskie, śląskie i zachodniopomorskie².

Średnia ocen uczniów romskich pozostaje nieco wyższa niż średnia ocen wskazana w raporcie NIK³ z 2016 r. z kontroli 9 gmin województwa małopolskiego. Wówczas NIK raportowała o przedziale między 2,3 a 3,0, w tym z języka polskiego między 2,0 a 2,7. Wartość średniej ocen w 2024 r. (r. szk. 2023/2024) jest wyższa od wskazanych przez NIK. Jednocześnie plasując się na poziomie **3,15** pozostaje na tym samym poziomie co w poprzednim roku szkolnym. Poniżej tej wartości plasują się województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, łódzkie, małopolskie, mazowieckie, opolskie, śląskie i zachodniopomorskie.

W mocy pozostaje stwierdzenie, że średnia ocen uczniów romskich nie odzwierciedla ich potencjału i wskazuje konieczność zintensyfikowania pracy z uczniami romskimi w szkole.

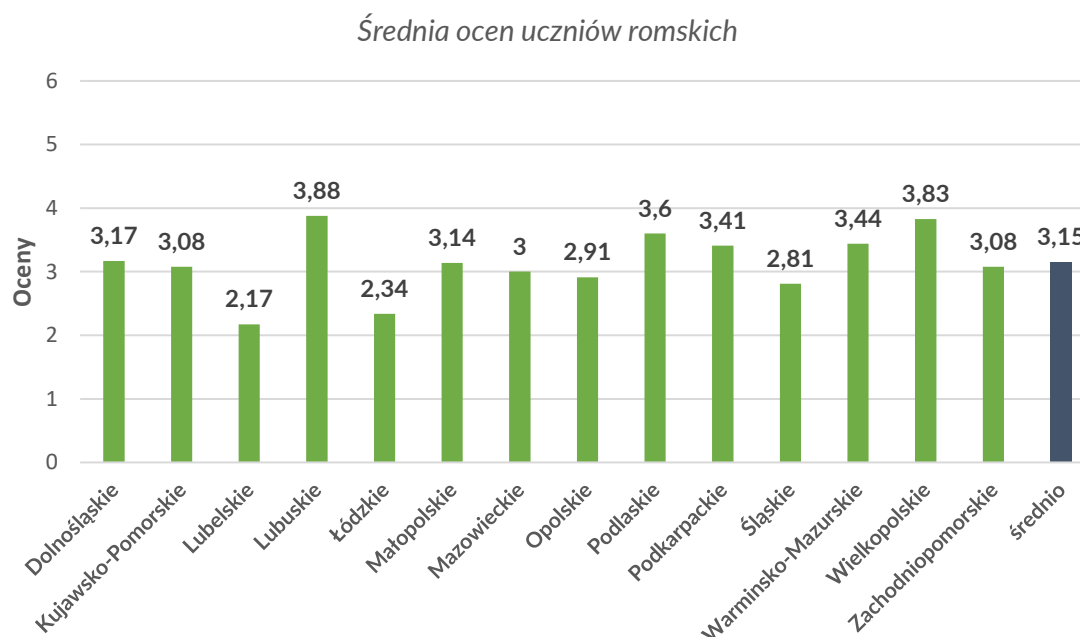
Rys. 21. Średnia ocen i frekwencja uczniów romskich

² Dane mają charakter danych cząstkowych, ale mogą stanowić podstawę do obserwacji.

³ Informacja Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli: Realizacja przez gminy z Województwa Małopolskiego zadań w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014–2020

Rys. 22. Średnia ocen uczniów romskich

Asystenci Edukacji Romskiej

Uczniowie pochodzenia romskiego mają ustawowo zagwarantowany dostęp do edukacji na równych prawach ze wszystkimi uczniami objętymi obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki. Uczniowie romscy uczęszczający do szkół publicznych uczą się w klasach i oddziałach razem ze swoimi nieromskimi rówieśnikami. W niektórych środowiskach romskich pojawiają się jednak problemy edukacyjne, wynikające m.in. z odmienności kulturowej Romów i ich przywiązania do tradycyjnego modelu wychowywania i opieki nad dziećmi. Jednym z ważnych powodów występowania niepowodzeń szkolnych, na co uwagę zwracają przedstawiciele społeczności romskiej, jest słaba znajomość języka polskiego wśród dzieci rozpoczynających naukę szkolną. W takiej sytuacji szkoły zobowiązane są do podejmowania dodatkowych działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, tj:

- organizowania zajęć wyrównawczych z języka polskiego i innych przedmiotów,
- zatrudnienia nauczycieli wspomagających (przygotowanych do pracy w środowisku wielokulturowym z dziećmi dwujęzycznymi),
- zatrudnienia asystentów edukacji romskiej.

Asystenci romscy są pracownikami samorządowymi, zajmującymi stanowisko pomocnicze (określone jako „pomoc nauczyciela”) w jednostkach systemu oświaty. Nie podlegają oni przepisom ustawy - Karta Nauczyciela , dlatego aby zostać asystentem edukacji romskiej nie trzeba posiadać wyższego wykształcenia ani przygotowania pedagogicznego.

Zadania asystentów edukacji romskiej, którymi z założenia są Romowie obdarzeni zaufaniem lokalnych społeczności romskich, polegają na zapewnieniu wszechstronnej pomocy uczniom

romskim w kontaktach ze środowiskiem szkolnym, budowaniu pozytywnego obrazu szkoły i podkreślaniu korzyści płynących z wykształcenia w środowisku dorosłych Romów.

Statystyka

Liczba asystentów edukacji romskiej, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, w IV kwartale 2023 r. (według typów podmiotów)⁴

Typ podmiotu	Liczba zatrudnionych	Pełnozatrudnieni	Liczba etatów
Przedszkole	15	8	13,37
Szkoła podstawowa	47	27	35,12
Zespół szkół i placówek oświatowych	15	6	10,3
Razem	77	41	58,79

Wskazana frekwencja oraz średnia ocen uczniów romskich wyraźnie wskazuje potrzebę zwiększenia zatrudnienia kolejnych asystentów edukacji romskiej na podstawie umów na czas nieokreślony. Niestety, liczba zatrudnionych AER - w niewielkim stopniu - jednak spada: w 2020 r. zatrudnionych było 87 osób, w 2021 - 84, w 2022 r. - 82 osoby, w 2023 r. - 78 osób, natomiast w 2024 r. - 77 osób.

Niektórzy AER zwracają uwagę, że mimo iż asystenci nie mają ani kwalifikacji pedagogicznych, ani wiedzy przedmiotowej, nadal ciężar pracy z uczniami romskimi w świetlicach szkolnych np. w formie odrabiania lekcji, pozostaje w ich zakresie obowiązków. Zapis Załącznika nr 4 do Programu integracji, mówiący m.in. o pomocy AER w odrabianiu lekcji nie powinien być interpretowany w kategoriach merytorycznego wsparcia uczniów. Jest to kolejne zagadnienie, które winno być dyskutowane przez Pełnomocników podczas spotkań z jst, w tym z przedstawicielami jednostek organizacyjnymi samorządów, czy dyrektorami szkół, do których uczęszczają uczniowie romscy.

Zadanie systemowe MSWiA - Program doskonalenia AER i nauczycieli wspomagających edukację uczniów romskich

W dniu 10 lipca 2024 r. ogłoszono nabór na realizację zadania systemowego MSWiA pn.: Program doskonalenia AER i nauczycieli wspomagających edukację uczniów romskich. Zgodnie z decyzją z 30 sierpnia 2024 r. Ministra SWiA dotację na realizację zadania systemowego uzyskało Integracyjne Stowarzyszenie Sawore z Krakowa. Nabór obejmował organizację i realizację 3-dniowego wydarzenia (organizacja panelu dyskusyjnego oraz warsztatów szkoleniowych).

W dniach 25-27 listopada 2024 r. zrealizowano spotkanie szkoleniowe w Krakowie. Warsztaty obejmowały: trening umiejętności społecznych w perspektywie różnic kulturowych, przeciwdziałanie przemocy domowej, w tym wobec dziecka oraz przemocy rówieśniczej oraz rozwiązywanie konfliktów, a także pomoc psychologiczno- pedagogiczną w warunkach różnorodności kulturowej, etnicznej i językowej. W części konferencyjnej omówiono zagadnienia z zakresu edukacji romskiej, doświadczenia Małopolskiego Kuratorium Oświaty

⁴ Stan bazy danych SIO na dzień 25.06.2024 r.

oraz wymieniono doświadczenia i dobre praktyki z zakresu współpracy z jst i AER, elementy pedagogiki w kontekście działań włączających oraz planowania ścieżki zawodowej dla uczniów.

ZADANIA SYTEMOWE MSWiA

W dniu 23 lutego 2024 r. ogłoszono nabór na realizację zadań systemowych MSWiA w postaci trzech systemów stypendialnych Ministra SWiA: dla uzdolnionych uczniów pochodzenia romskiego, dla uczniów szkół ponadpodstawowych pochodzenia romskiego oraz dla studentów pochodzenia romskiego⁵. W wyniku decyzji Ministra SWiA z dnia 17 kwietnia 2024 r. realizatorami stypendiów dla uczniów romskich szkół ponadpodstawowych oraz dla studentów pochodzenia romskiego została organizacja romska – Związek Romów Polskich.

Pomimo dwukrotnie ogłoszonego naboru na realizację zadania systemowego program stypendialny dla uczniów romskich szczególnie uzdolnionych nie wpłynął żaden wniosek – zadanie nie było realizowane w 2024 r.

W 2024 r. udzielono łącznie w ramach ww. systemów stypendialnych Ministra MSWiA **109** stypendiów (łącznie od początku ich funkcjonowania: 2 299). Poniżej zostały przedstawione szczegółowe dane dotyczące liczby udzielonych stypendiów.

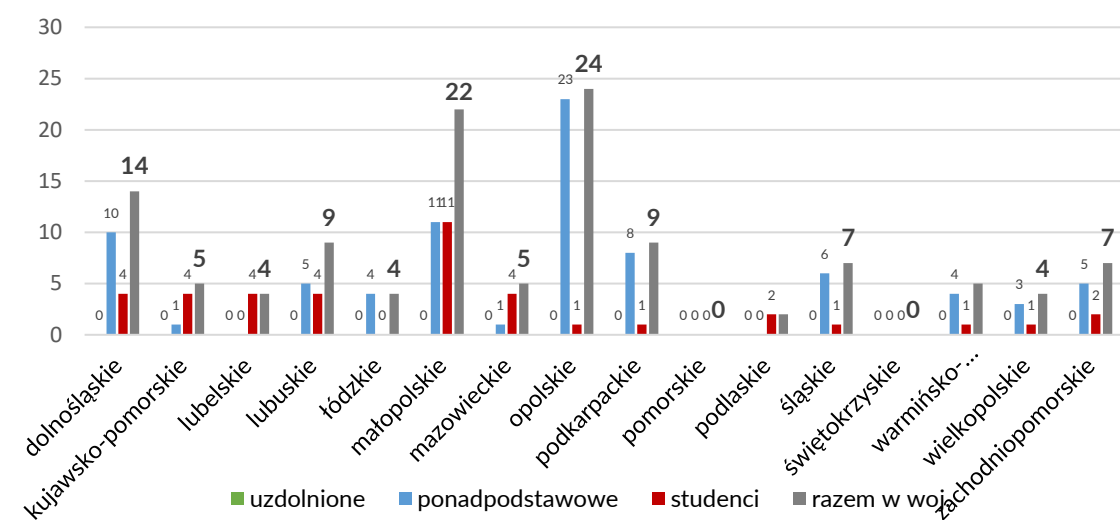
Rys. 23. Liczba romskich stypendystów stypendiów Ministra SWiA 2004-2024

Liczba beneficjentów systemów stypendialnych dla uczniów i studentów pochodzenia romskiego											
lata rodzaj stypendium		'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	razem	
dla uczniów uzdolnionych		12	10	13	15	17	14	18	15	378	2 299
		'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19		
		17	25	21	20	21	21	23	22		
		'20	'21	'22	'23	'24	'25	'26	'27		
		18	22	26	25	0					
dla uczniów szkół ponadpodstawowych		'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	857	
		stypendia wprowadzone w 2011 r.							55		
		'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19		
		56	70	66	51	57	67	53	52		
		'20	'21	'22	'23	'24	'25	'26	'27		
		79	79	51	49	72					
dla studentów		'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10	'11	1064	
		40	44	51	53	53	80	70	74		
		'12	'13	'14	'15	'16	'17	'18	'19		
		75	72	59	37	34	41	40	42		
		'20	'21	'22	'23	'24	'25	'26	'27		
		42	34	40	46	37					

⁵ <https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/nabor-na-zadania-systemowe-programu-integracji-spoecznej-i-obywatelskiej-romow-w-polsce-na-lata-2021-2023-systemy-stypendialne-dla-uczniow-i-studentow-pochodzenia-romskiego-na-2023-r>

Rys. 24. Liczba aplikujących stypendystów systemów stypendialnych Ministra SWiA wg województw:

Liczba aplikujących stypendystów w województwach w 2024 r.

Z powyższych danych wynika, że najwięcej osób aplikujących o stypendia pochodzi z woj. opolskiego – 24 osoby (w 2023 r. - 33 os.), następnie z woj. małopolskiego – 22 osoby (w 2023 r. - 35 os.), dolnośląskiego – 14 osób (2023 r. – 14 os.), co pokrywa się z liczebnością społeczności romskiej w poszczególnych województwach.

Rys. 25. Liczba uczniów i studentów – stypendystów Ministra SWiA w 2024 r. w województwach:

Liczba uczniów/studentów aplikujących po stypendia MSWiA				
województwo	uzdolnione	ponadpodstawowe	studenci	razem
Dolnośląskie	0	10	4	14
Kujawsko-Pomorskie	0	1	4	5
Lubelskie	0	0	4	4
Lubuskie	0	5	4	9
Łódzkie	0	4	0	4
Małopolskie	0	11	11	22
Mazowieckie	0	1	4	5
Opolskie	0	23	1	24
Podkarpackie	0	8	1	9
Pomorskie	0	0	0	0
Podlaskie	0	0	2	2
Śląskie	0	6	1	7
Świętokrzyskie	0	0	0	0
Warmińsko-Mazurskie	0	4	1	5
Wielkopolskie	0	3	1	4
Zachodniopomorskie	0	5	2	7
RAZEM	0	81	40	121

Podobnie jak w ubiegłym roku, liczba aplikujących w 2024 r. o stypendia dla uczniów szkół ponadpodstawowych może nie odzwierciedlać szacunkowych danych jst w stosunku do rzeczywistej liczby uczniów romskich z tego etapu szkolnego. Mimo iż informacja o stypendium jest szeroko dystrybuowana (do Pełnomocników, kuratoriów oświaty, organizacji romskich, w prasie romskiej i na stronach administratora systemu stypendialnego) niestety, nie dociera do wszystkich potencjalnych zainteresowanych.

Stypendia dla uczniów szkół ponadpodstawowych

Zadanie jest realizowane nieprzerwanie od 2011 r.

Rys. 26. Stypendia Ministra SWiA dla uczniów szkół ponadpodstawowych pochodzenia romskiego

Liczba złożonych aplikacji na stypendia dla uczniów szkół ponadpodstawowych w 2024 r.										
ogółem	K	M	10-19 lat		20-29 lat		30-39 lat		40+	
			K	M	K	M	K	M		
81	42	39	32	35	9	4	1	0	0	0
Liczba przyznanych stypendiów										
ogółem	K	M	10-19 lat		20-29 lat		30-39 lat		40+	
72	36	36	29	33	6	3	1	0	0	0
Liczba stypendystów w podziale na typ szkoły i płeć										
szkoły branżowe		licea ogólnokształcące			technika		szkoły policealne/pomaturalne			
K	M	K	M		K	M	K	M		
12	9	7	8		14	19	3		0	
21		15			23		3			
72										

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że wśród stypendystów dominują uczennice, co potwierdza obserwacje o większej aktywności kobiet romskich i ich większej motywacji do zmiany sytuacji życiowej. Wśród aplikujących kobiety stanowiły 52 %, mężczyźni – 458 %, zaś wśród osób, które uzyskały stypendium wyniki są zrównoważone.

Wśród stypendystów w szkołach branżowych uczyło się 21 uczniów, a kobiety stanowiły większość, w liceach – uczyło się 15 osób. W technikach uczyło się aż 23 osoby i występowała przewaga mężczyzn. Nadal utrzymywał się typ kształcenia prozawodowego, co jest pozytywną przesłanką w kontekście zwiększenia szans młodego pokolenia Romów na samodzielność ekonomiczną w przyszłości.

Stypendia dla studentów pochodzenia romskiego

Zadanie jest realizowane od 2004 r.

Rys. 27. Stypendia Ministra SWiA dla studentów w podziale na płeć, grupy wiekowe i rodzaj studiów

Liczba złożonych aplikacji na stypendia dla studentów pochodzenia romskiego w 2024 r.										
ogółem	K	M	10-19 lat		20-29 lat		30-39 lat		40+	
			K	M	K	M	K	M	K	M
40	27	13	0	0	18	10	3	0	6	3
Liczba przyznanych stypendiów										
ogółem	K	M	10-19 lat		20-29 lat		30-39 lat		40+	
37	25	12	0	0	16	10	3	0	6	2
Liczba stypendystów w podziale na typ uczelni i płeć										
publiczna					niepubliczna					
K		M			K		M			
13		9			12		3			

Należy zauważyć, że od 2014 r. utrzymuje się tendencja zniżkowa w liczbie aplikujących o stypendia dla studentów (por. Rys. 24, str. 20), w porównaniu z 2023 r., kiedy to aplikację o przyznanie stypendium m. złożyło 49 osób, odnotowano spadek aplikacji. Natomiast względna równowaga utrzymuje się między liczbą studentów uczelni publicznych i niepublicznych.

Romologiczne studia podyplomowe

W dniu 18 stycznia 2024 r. ogłoszono nabór na realizację zadania systemowego: *Studia podyplomowe dotyczące społeczności romskiej wraz z system stypendialnym dla słuchaczy w 2024 r.* W rezultacie w dniu 23 lutego 2024 r. Minister SWiA podjął decyzję w sprawie przyznania dotacji ze środków Programu integracji w 2024 r. – dotację na realizację zadania publicznego pn. „Wsparcie edukacyjne i społeczne wspólnoty romskiej w Polsce” otrzymała Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie. Jednak w dniu 26 marca 2024 r. Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie poinformowała o rezygnacji z realizacji zadania z przyczyn od niej niezależnych.

W związku z powyższym ponownie ogłoszono nabór na to zadanie systemowe. Wpłynęła tylko jedna oferta, która ze względów formalnych i merytorycznych nie otrzymała dotacji na realizację zadania.

Program doskonalenia Asystentów Edukacji Romskiej i nauczycieli wspomagających edukację uczniów romskich

W dniu 10 lipca 2024 r. został ogłoszony nabór na zadanie systemowe MSWiA pn.: „Program doskonalenia AER i nauczycieli wspomagających edukację uczniów romskich”, a w jego następstwie w dniu 30 sierpnia 2024 r. Minister SWiA, podjął decyzję w sprawie przyznania dotacji ze środków Programu integracji na zadanie systemowe dla Integracyjnego Stowarzyszenia Sawore z Krakowa.

W dniach 25-27 listopada 2024 r. w Krakowie odbyło się spotkanie konferencyjno-szkoleniowe, w którym wzięło udział 83 uczestników. Warsztaty obejmowały: trening umiejętności społecznych w perspektywie różnic kulturowych, przeciwdziałanie przemocy domowej, w tym wobec dziecka oraz przemocy rówieśniczej oraz rozwiązywanie konfliktów, a także pomoc psychologiczno-pedagogiczną w warunkach różnorodności kulturowej,

etnicznej i językowej. W części konferencyjnej omówiono zagadnienia z zakresu edukacji romskiej, doświadczenia Małopolskiego Kuratorium Oświaty oraz wymieniono doświadczenia i dobre praktyki z zakresu współpracy z jst i AER, elementy pedagogiki w kontekście działań włączających oraz planowania ścieżki zawodowej dla uczniów.

Zadania systemowe Wojewodów

Szkolenia asystentów edukacji romskiej (AER)

Postulat systematycznego szkolenia AER był wielokrotnie podnoszony i przez samych asystentów, i przez Komisję MNiE Sejmu RP. Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom, stosowny zapis znalazł się w tekście *Programu integracji*.

W ramach prac nad przygotowaniem *Programu integracji na lata 2021-30* DWRMNiE MSWiA przeprowadził kwerendę wśród AER, dotyczącą potrzeb szkoleniowych. Katalog zgłoszonych potrzeb miał formę otwartą i będzie uzupełniany w kolejnych latach, zgodnie z pojawiającymi się potrzebami. Szkolenia te będą realizować tematy wskazane przez AER we wszystkich województwach. Ponadto – elementem szkoleń ma być wymiana bieżących informacji między Pełnomocnikami (lub zaproszonymi przez nich ekspertami), a asystentami edukacji romskiej, dotycząca spraw bieżących.

Szkolenia AER zostały wpisane jako tzw. zadanie systemowe. Ich cel został jednoznacznie wskazany w *Programie integracji*:

Organizacja spotkań szkoleniowych AER oraz nauczycieli wspomagających pozwoli na uzyskanie relatywnie ustandaryzowanego poziomu ich kompetencji w całym kraju i jednocześnie bieżące monitorowanie przez Pełnomocników wojewodów problemów⁶ (str. 57).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji zaproponowało uwzględnienie w 2024 r. w szkoleniach dla AER kwestii związanych z przeciwdziałaniem handlowi ludźmi oraz tematyki związanej z rozpoznawaniem i reagowaniem sytuacji trudnych emocjonalnie, w których mogą znaleźć się uczniowie romscy.

Spotkania z jst

Realizacja spotkań Pełnomocników z przedstawicielami jst w 2024 r. nie wszędzie przebiegała w sposób opisany w *Programie integracji*. Należy podjąć działania, aby spotkania odbywały się we wszystkich województwach uczestniczących w *Programie integracji* oraz były przeprowadzane w optymalnej liczbie.

Z informacji Pełnomocników wynika, że podobnie jak w ubiegłych latach były to spotkania poświęcone najczęściej procedurom składania wniosków, ale także zbieraniu danych dotyczących aktywności asystentów edukacji romskiej, diagnozie sytuacji popowodziowej mniejszości narodowych i etnicznych na terenach dotkniętych żywiołem z terenu województwa dolnośląskiego, ocenie efektów funkcjonowania świetlic działających w ramach Programu integracji oraz dalszym pracom zmierzającym do zwiększenia udziału jst w realizacji Programu integracji i wypracowaniu form kontaktu z jst na terenie których zamieszkuje społeczność

⁶ str. 57 *Programu integracji*

romska. W ramach współpracy z organami samorządu terytorialnego były gromadzone i pozyskiwane informacje dotyczące sytuacji mniejszości etnicznej romskiej na terenie gminy/miasta, liczby zatrudnionych asystentów edukacji romskiej, formy ich zatrudnienia i wymiaru etatu. Podczas spotkań omówiono też sytuację i potrzeby lokalnej społeczności romskiej na terenie gminy/miasta.

Odnotowano, że mimo przeprowadzonych przez pełnomocników szkoleń dla pracowników jst dotyczących Programu integracji w składanych wnioskach pojawiały się te same błędy. Wiele gmin, mimo stosunkowo dużej liczby Romów, konsekwentnie nie wpisuje dzieci do SIO, nie widząc takiej potrzeby. Większość gmin kładzie największy nacisk na działania związane z mieszkalnictwem. Problemem jest również podejście samorządów do umów zawieranych z asystentami edukacji romskiej.

MIESZKALNICTWO

Łącznie w tej dziedzinie zrealizowano **23** zadania za kwotę w wysokości **1 745 391,03 zł**. Wnioskodawcami były jednostki samorządu terytorialnego. Odbiorcami tych zadań było **526** osób (w 2023 r. - 705 osoby), w tym 270 kobiet i 256 mężczyzn, w 126 gospodarstwach domowych objętych w 2024 r. zadaniami z zakresu mieszkalnictwa (w 2023 - 161 gospodarstwach domowych).

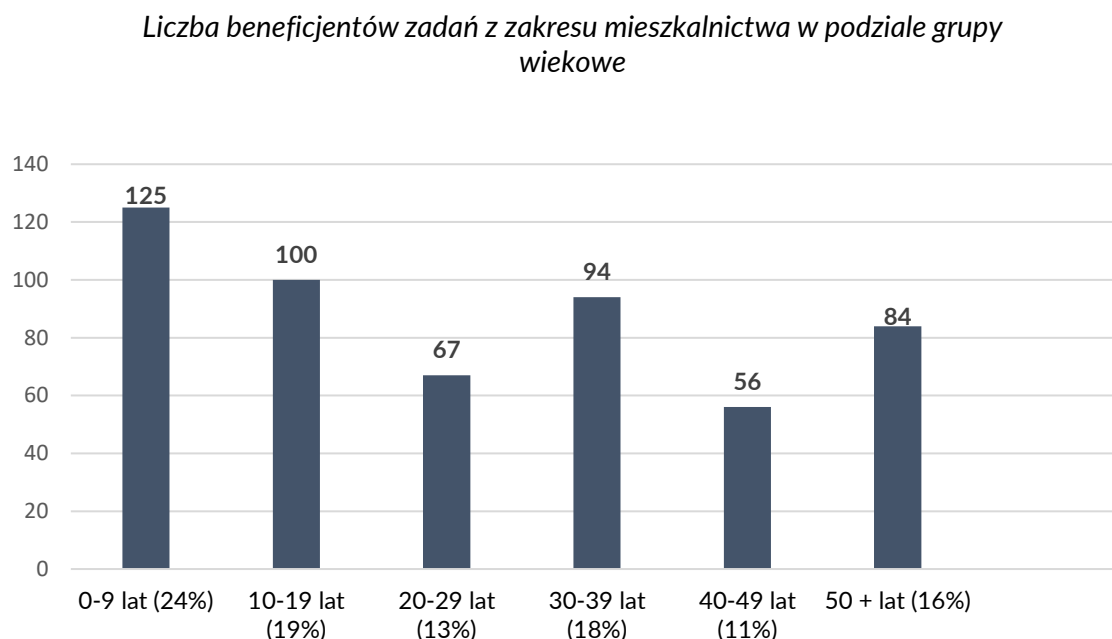
Rys. 28. Liczba zadań, beneficjentów i wysokość środków na mieszkalnictwo w podziale na województwa

WOJEWÓDZTWO	MIESZKALNICTWO cz. 83				JST		razem kwota cz. 83 i jst
	I. zadań	I. beneficjentów zadań	I. gospodarstw w objętych zadaniami	wydatkowane środki	wkład jst	% udział jst w kosztach	
Dolnośląskie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Kujawsko-pomorskie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Lubelskie	1	80	16	277 190,00 zł	30 802,00 zł	11,11%	30 802,11 zł
Lubuskie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Łódzkie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Małopolskie	7	272	69	565 000,00 zł	277 647,80 zł	49,14%	277 648,29 zł
Mazowieckie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Opolskie	4	73	18	152 350,00 zł	59 754,99 zł	39,22%	59 755,38 zł
Podkarpackie	1	4	1	15 300,00 zł	2 700,00 zł	17,65%	2 700,18 zł
Podlaskie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Pomorskie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Śląskie	3	48	14	533 476,03 zł	121 687,10 zł	22,81%	121 687,33 zł
Świętokrzyskie	2	7	2	18 800,00 zł	8 545,00 zł	45,45%	8 545,45 zł
Warmińsko-Mazurskie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Wielkopolskie	0	0	0	- zł	- zł		- zł
Zachodniopomorskie	5	42	6	183 275,00 zł	15 451,10 zł	8,43%	15 451,18 zł
	23	526	126	1 745 391,03 zł	516 587,99 zł		516 589,93 zł

Jednostki samorządu terytorialnego zadeklarowały udział w finansowaniu zadań mieszkaniowych w łącznej wysokości 516 587,99 zł.

Przedstawiony poniżej udział poszczególnych grup wiekowych beneficjentów zadań z dziedziny Mieszkalnictwo wskazuje, że główną grupą beneficjentów są dzieci do 9 roku życia (125 os.), a kolejną osoby między do 10 a 19 rokiem życia (100 osób).

Rys. 29. Liczba beneficjentów zadań w podziale na 10-letnie grupy wiekowe

INNOWACYJNE PROJEKTY INTEGRACYJNE

Łącznie w tej dziedzinie zrealizowano **30** projektów (tj. 13,1% wszystkich zadań) za kwotę w wysokości **1 188 657,30 zł**.

Wykonawcami 23 zadań (77% wszystkich z tej dziedziny) były jst, 7 zadań (23% wszystkich z tej dziedziny) – organizacje pozarządowe, w tym 5 zadań (71% wszystkich z tej dziedziny) – organizacje romskie.

Odbiorcami zadań było **1 233** osoby (w tym 680 kobiet i 553 mężczyzn).

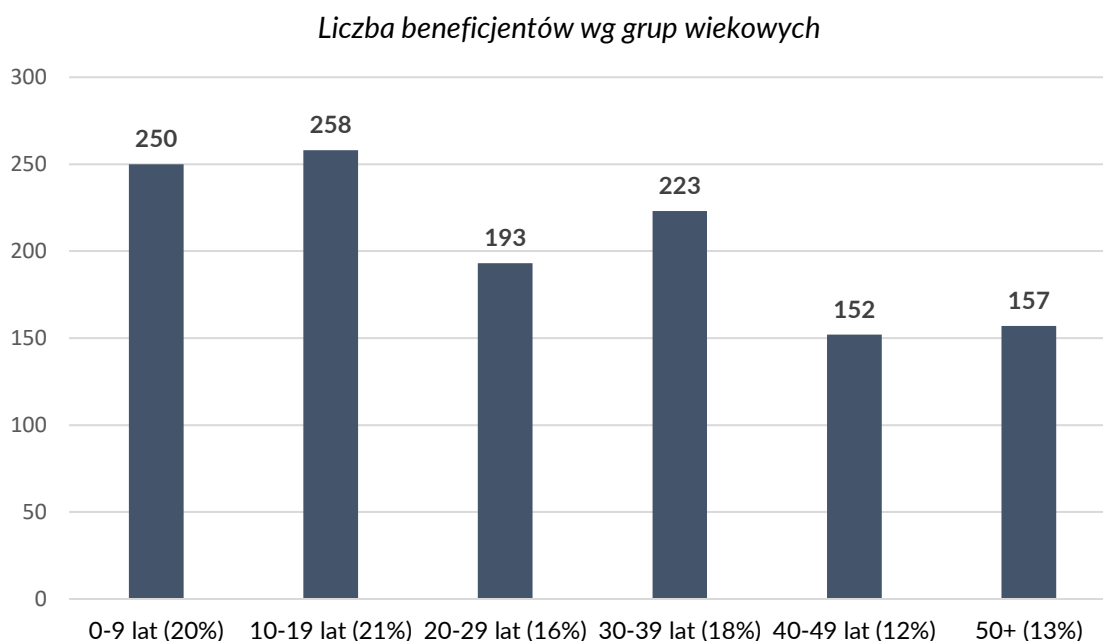
Realizowane działania obejmowały, m.in.: projekty z zakresu zdrowia, pracy za zadłużenie mieszkaniowe, aktywizacji zawodowej, zatrudnienia itp.

Rys. 30. Liczba zadań, beneficjentów oraz wysokość środków z zakresu Innowacyjne projekty integracyjne w podziale na województwa

INNOWACYJNE PROJEKTY INTEGRACYJNE						
WOJEWODZTWO	CZ. 83			JST	% udział jst w kosztach	razem kwota cz. 83 i jst
	I. zadań	I. beneficjentów w zadan	wydatkowane środki	wkład jst		
Dolnośląskie	1	3	16 444,76 zł	3 219,37 zł	19,58%	19 664,13 zł
Kujawsko-pomorskie	0	0	- zł		0,00%	- zł
Lubelskie	1	3	23 279,33 zł	2 250,00 zł	9,67%	25 529,33 zł
Lubuskie	0	0	- zł		0,00%	- zł
Łódzkie	0	0	- zł		0,00%	- zł
Małopolskie	19	967	890 186,21 zł	153 919,03 zł	17,29%	1 044 105,24 zł
Mazowieckie	1	130	17 000,00 zł		0,00%	17 000,00 zł
Opolskie	1	9	35 000,00 zł	6 200,00 zł	17,71%	41 200,00 zł
Podkarpackie	0	0	- zł		0,00%	- zł
Podlaskie	0	0	- zł		0,00%	- zł
Pomorskie	0	0	- zł			- zł
Śląskie	2	62	18 367,00 zł	6 430,00 zł	35,01%	24 797,00 zł
Świętokrzyskie	0	0	- zł		0,00%	- zł
Warmińsko-Mazurskie	5	59	188 380,00 zł	28 257,00 zł	15,00%	216 637,00 zł
Wielkopolskie	0	0	- zł		0,00%	- zł
Zachodniopomorskie	0	0	- zł		0,00%	- zł
	30	1233	1 188 657,30 zł	200 275,40 zł		1 388 932,70 zł

Przedstawiony poniżej udział poszczególnych grup wiekowych odbiorców zadań wskazuje, że główną grupą beneficjentów są dzieci i młodzież w wieku między 10 a 19 rokiem życia (258 osób), następnie dzieci do 9 roku życia (250 osób). Należy odnotować, że nie ma znacznej rozbieżności w liczbie odbiorców w różnych grupach wiekowych. Zadania te mają zatem charakter przekrojowy i obejmują wszystkie grupy wiekowe beneficjentów.

Rys. 31. Liczba beneficjentów zadań w podziale na 10-letnie grupy wiekowe

BEZPIECZEŃSTWO

Analiza materiałów nadesłanych z jednostek Policji wykazała, że sprawy romskie nie stanowiły szczególnego wyzwania w ramach realizacji Programu Integracji. Nie odnotowano poważnych incydentów społecznych, które determinowałyby potrzebę angażowania Policji do działań rozjemczych. Przestępstw motywowanych nienawiści nie należy relatywizować, to jednak należy zauważyć, że w 2024 r. na ogólną liczbę 451 pokrzywdzonych, Romowie stanowili 4 osoby.

Funkcjonariusze rewirów dzielnicowych w trakcie obchodów rejonów służbowych oraz spotkań ze społeczeństwem współpracują i utrzymują stały kontakt z przedstawicielami społeczności mniejszości romskiej, jak również z organizacjami reprezentującymi mniejszości społeczne. Dzielnicowi aktywnie współdziałają i pomagają osobom ze środowisk mniejszości, między innymi informując o zakresie działania Policji i obowiązujących procedurach. Policjanci inspirują administratorów obiektów (cmentarzy, zabytków, miejsc pamięci) do podejmowania działań na rzecz ich ochrony. Podczas spotkań ze społeczeństwem oraz w szkołach z młodzieżą i dziećmi funkcjonariusze podejmują tematykę tolerancji dla mniejszości społecznych.

Przykładowe inicjatywy lokalne

W dniu 23 maja 2024 roku z inicjatywy Zespołu ds. Ochrony Praw Człowieka KSP przeprowadzone zostało przez przedstawicieli Centralnej Rady Romów w Polsce szkolenie pn. „Komunikacja Międzykulturowa – Współpraca z różnorodnością kulturową. Społeczność Romska”. Udział w szkoleniu wzięło 20 policjantów z garnizonu stołecznego. Powyższe przedsięwzięcie stanowiło realizację zadań zawartych w Programie. Z powyższego wydarzenia w sierpniowym numerze Stołecznego Magazynu Policyjnego zamieszczono artykuł pn. „Przełamując stereotypy. Społeczność romska.”

W KMP w Suwałkach przeprowadzono spotkania informacyjne, w obszarze mowy nienawiści, adresowane do uczniów Szkoły Polsko-Romskiej w Suwałkach. Zrealizowano 4 spotkania, w których uczestniczyły 52 osoby.

W KPP w Siemiatyczach przeprowadzono spotkanie informacyjne, w obszarze mowy nienawiści, adresowane do społeczności romskiej.

Zorganizowano spotkania ze społecznością romską zamieszkującą na terenie powiatu świeckiego, w trakcie którego omawiano zagadnienia związane z prawami człowieka oraz aktualnymi przepisami ruchu drogowego (cały 2024 rok).

W Gdyni podczas codziennych odpraw służb patrolowych i obchodowych systematycznie informowano funkcjonariuszy o konieczności intensyfikacji działań, mających na celu ujawnianie przypadków nakłaniania do żebractwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób narodowości romskiej.

Na terenie województwa śląskiego realizowano ścisłą współpracę jednostek terenowych z przedstawicielami lokalnych samorządów, organizacji społecznych m.in. w zakresie diagnozowania problemów i oczekiwań ze strony społeczności romskiej. Dużą rolę w kontaktach bezpośrednich ze społecznością romską odgrywają Pełnomocnik oraz dzielnicowi.

W KPP w Starachowicach odbyły się 4 szkolenia związane z handlem ludźmi, podczas których omawiano wątek wykorzystywania obywateli pochodzenia romskiego w procederze żebractwa. W szkoleniach uczestniczyło 166 osób.

W KPP w Ostrowcu Świętokrzyskim odbyło się szkolenie dla dzielnicowych pn. „Romowie – przeciwdziałanie dyskryminacji ludności romskiej”, w którym udział wzięło 8 policjantów. Dzielnicowi KPP w Ostrowcu Świętokrzyskim współpracują i utrzymują stały kontakt z Romami mieszkającymi na terenie ich działania.

KPP w Jędrzejowie w ciągu roku szkolnego w 2024 roku zorganizowało i przeprowadziło 99 działań profilaktycznych w tematyce mowy nienawiści, zwracając szczególną uwagę na hejt i przestępstwa z nienawiści względem mniejszości narodowych, w tym Romów. W spotkaniach tym wzięło udział 8380 osób.

W KPP w Busku – Zdroju i KPP w Pińczowie odbyło się łącznie 7 szkoleń z zakresu profilaktyki przestępstw polegających na publicznym propagowaniu faszyzmu i innych ustrojów totalitarnych oraz nawoływaniu do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, albo ze względu na bezwyznaniowość. Podczas szkolenia poruszana była problematyka Romów mieszkających w Polsce. W szkoleniach uczestniczyło 139 policjantów.

W Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie odbyło się V szkolenie dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską pn. „Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i domowej – Procedura Niebieskiej Karty, realizowane w ramach zadania przypisanego Pełnomocnikowi Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych w ramach Programu integracji. W szkoleniu uczestniczyło jedenastu asystentów edukacji romskiej z terenu województwa małopolskiego, czterech nauczycieli wspomagających edukację romską, dwóch Dyrektorów Szkół, Pełnomocnik Wojewody Małopolskiego do spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych przedstawiciele Policji oraz przedstawiciele Oddziału ds. Organizacji i Współpracy z Mniejszościami Narodowymi i Etnicznymi. Omówiono zagadnienia dotyczące zjawiska przemocy szkolnej, rozpoznawania zagrożeń, zażegnania/rozwiązywania konfliktów rówieśniczych, przenoszenia agresji między środowiskiem szkolnym i domowym i jego wpływ na dzieci i młodzież oraz spraw bieżących związanych z pracą asystentów. Szkolenie prowadzili przedstawiciele Wydziałów Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Krakowie oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie.

Policjanci Wydziału Prewencji KWP w Krakowie, uczestniczyli w cyklicznych spotkaniach Zespołu ds. rozwiązywania problemów mniejszościowych i sytuacji społeczno – bytowej mniejszości romskiej w Maszkowicach. Podczas spotkań omawiane są problemy związane z mieszkańcami osady romskiej w Maszkowicach, m. in. dot. realizacji przez dzieci i młodzież obowiązku szkolnego, sytuacji mieszkaniowo – bytowej, epidemiologicznej, bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Przedstawiciele Wydziału Prewencji, przybliżają uczestnikom spotkania tematykę dot. bezpieczeństwa w rejonie osiedla romskiego w Maszkowicach – Jazowsku. Przedstawiono m. in. informacje zgłaszane przez społeczność lokalną za pomocą narzędzia jakim jest Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, a dotyczące m.in. termicznego przekształcania odpadów, dzikich wysypisk śmieci, itp.

Do ważnej i ciekawej inicjatywy w tym zakresie należy zaliczyć przeprowadzone szkolenie z zakresu handlu ludźmi dla asystentów romskich. Wydarzenie to odbyło się w Lublinie i zostało

przeprowadzone przez Pełnomocnik Komendanta Wojewódzkiego Policji w Lublinie ds. Ochrony Praw Człowieka.

Funkcjonariusze KMP/KPP garnizonu warmińsko-mazurskiego współdziałają ze szkołami, przedszkolami, w których uczą się Romowie, prowadząc spotkania pod kątem przestrzegania praw człowieka, tolerancji i przeciwdziałania dyskryminacji. Ponadto współpracują z pedagogami szkolnymi, asystentami edukacji romskiej m.in. w zakresie rozwiązywania problemów dzieci romskich.

Funkcjonariusze z KPP w Stalowej Woli utrzymywali stały kontakt ze Stowarzyszeniem Mniejszości Narodowej Romów w Polsce w Stalowej Woli. Współpracę ze społecznością romską inicjowali również mieleccy policjanci, którzy w ramach spotkań roboczych z przedstawicielami tej grupy społecznej omawiali bieżące problemy dotyczące bezpieczeństwa i porządku publicznego. Celem ułatwienia kontaktu, raz w tygodniu dzielnicowy pełnił dyżur na osiedlu zamieszkałym przez przedstawicieli mniejszości romskiej.

Funkcjonariusze z KPP w Jaśle utrzymywali kontakty z przedstawicielami społeczności romskiej zamieszkującej teren powiatu jasielskiego. Podczas spotkań z Wiceprezes Stowarzyszenia Romów w Jaśle wymieniano opinie nt. bezpieczeństwa oraz potrzeb społeczności romskiej, a także omawiano bieżące problemy.

W Komendzie Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu z inicjatywy Pełnomocnika Komendanta Wojewódzkiego Policji we Wrocławiu ds. Ochrony Praw Człowieka, odbyło się szkolenie z zakresu przemocy rówieśniczej oraz domowej. Słuchaczami byli asystenci edukacji romskiej, nauczyciele wspomagający oraz przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego (wydziały edukacji) z województwa dolnośląskiego. Szkolenie odbyło się we współpracy z Pełnomocnik Wojewody Dolnośląskiego ds. mniejszości narodowych i etnicznych.

Przestępstwa z nienawiści na szkodę Romów

Ministerstwo Sprawiedliwości nie gromadzi danych wskazujących na pochodzenie etniczne sprawców, zatem nie można opisać skali przestępstw z nienawiści skierowanych wobec Romów. Statystyka osądzeń, skazań i wymiaru kar w odniesieniu przestępstw z nienawiści znajduje się w *Załączniku nr 1* do sprawozdania.

Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania

Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2023 r. poz. 970) określa przepisy dotyczące przeciwdziałania dyskryminacji i wskazuje na dziesięć przesłanek dyskryminacji, które stanowią podstawę do wszczęcia procedury prawnej w przypadku, gdy dochodzi do naruszeń w stosunku do którejś z określonych w ustawie grup.

Wyróżnia się: płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną.

Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022–2030 został uchwalony uchwałą nr 113 Rady Ministrów z dnia 24 maja 2022 r. na podstawie art. 22 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2023 r. poz. 970).

W ramach Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 zaplanowane zostały zadania skierowane do mniejszości narodowych i etnicznych pod postacią organizacji cyklicznych konferencji w obszarze przeciwdziałania dyskryminacji i równego traktowania w szczególności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz *Pilotażowy program dla uczniów ostatnich klas szkół podstawowych i szkół średnich z Warszawy z udziałem mniejszości narodowych i etnicznych działających w Warszawie.*

Krajowy Program Działań na rzecz Równego Traktowania na lata 2022-2030 jest drugim Programem okresowym opracowywanym przez wcześniejszych Pełnomocników Rządu do Spraw Równego Traktowania.

Do jego głównych działań należą:

- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie równego traktowania, w tym na temat przyczyn i skutków naruszenia zasady równego traktowania;
- przeciwdziałanie naruszeniom zasady równego traktowania;
- współpraca z partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania.

W marcu 2024 r. Ministra ds. Równości objęła swoim patronatem konferencję „Jesteśmy nigdzie. Sytuacja dzieci romskich z Ukrainy” oraz raport Fundacji „W Stronę Dialogu” „Jesteśmy nigdzie. Sytuacja dzieci romskich z Ukrainy w świetle badań. Badania w podejściu partycypacyjnym. Topografia doświadczeń w czasie wojny i pokoju przez pryzmat kontrnarracji wrażliwego kontekstu”.

W dniu 3 lipca 2024 r. Ministra ds. Równości zorganizowała spotkanie z organizacjami romskimi, a także z asystentami edukacji romskiej i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego działających na rzecz społeczności romskiej.

Ponadto w październiku 2024 r. zorganizowała okrągły stół dotyczący realizacji zaleceń Grupy ekspertów do spraw przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (GREVIO), dotyczący w szczególności przemocy doświadczanej przez kobiety migrantki i członkinie mniejszości narodowych i etnicznych.

Zdiagnozowane przez Pełnomocników trudności w realizacji Programu integracji w 2024 r.

Pełnomocnicy w sprawozdaniach z realizacji Programu integracji w 2024 r. wskazali m.in. na:

1. potrzebę zwiększenia regularnych spotkań/kontaktów zarówno z przedstawicielami MSWiA oraz pracownikami Urzędów Wojewódzkich zajmujących się tematyką mniejszości romskiej,
2. niskie zainteresowanie jst aplikowaniem o środki finansowe w ramach Programu integracji,
3. potrzebę wypracowania formy kontaktów z jst (dotyczy Programu w punkcie 4.3.4. Dziedzina: Zadania systemowe – Wojewodowie; odnośnik dot. organizacji spotkań z przedstawicielami m.in. jst), na terenie których zamieszkuje społeczność romska,

4. zmniejszająca się liczba zatrudnionych AER i trudności z rekrutacją nowych osób do pracy w charakterze AER,
5. brak waloryzacji środków *Programu integracji* powoduje coraz większe ograniczenia w działalności świetlic integracyjnych. Wzrost kosztów zatrudnieniowych oraz kosztów energii powoduje spadek ilości zajęć prowadzonych na świetlicach,
6. niedostateczna praca środowiska szkolnego z uczniem romskim,
7. trudności przy realizacji zadań remontowych i inwestycyjnych, związane z brakiem wykonawców.

Zdaniem Pełnomocników, dla usprawnienia realizacji *Programu integracji* należy:

1. opracować rekomendacje ramowego zakresu działania świetlic z uwzględnieniem: miejsca, warunków lokalowych, warunków socjalnych, kwalifikacji osób zatrudnianych, wymogów dotyczących rodzaju i zakresu prowadzonych zajęć, wysokości dotacji/osobodzień,
2. zwiększenie realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci i młodzież ze społeczności romskiej, poprzez wprowadzenie dodatkowego warunku w systemie udzielania świadczeń z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych,
3. przeprowadzenie szkoleń dotyczących edukacji międzykulturowej oraz działań podnoszących status zawodowy AER.

Zdiagnozowane przez MSWiA obszary do poprawy w realizacji *Programu integracji* w 2024 r.

1) Udział przedstawicieli Romów w Komisjach Wojewódzkich

Mimo zapisów w tekście *Programu integracji* (str. 61) nadal nie we wszystkich komisjach wojewódzkich opiniujących wnioski do *Programu integracji* zasiadali przedstawiciele tej społeczności: w 2024 r., Romowie uczestniczyli jedynie w posiedzeniach 5 komisji – były to województwa: kujawsko-pomorskie, małopolskie, śląskie, świętokrzyskie oraz zachodniopomorskie. W pozostałych województwach umieszczono informacje o naborze do Komisji Wojewódzkiej na stronach internetowych urzędu lub wysłano informacje do organizacji, jednak nie odnotowano zainteresowania udziałem przedstawicieli organizacji romskich w pracach gremium.

Należy wskazać, zgodnie z zapisem *Programu integracji*, udział w pracach Komisji Wojewódzkich jest formą włączania Romów w procesy podejmowania decyzji w sprawach istotnych dla tej społeczności i jest monitorowany przez organizacje międzynarodowe (m.in. Komisję Europejską, OBWE oraz Radę Europy). Wydaje się, że Pełnomocnicy powinni podjąć działania na rzecz skutecznej i realnej aktywności przedstawicieli tej społeczności w pracach Komisji Wojewódzkich.

2) Kwestia dotarcia do uczniów szkół ponadpodstawowych z informacją o stypendiach, formy współpracy z jednostkami systemu oświaty

Liczba złożonych aplikacji o stypendium dla uczniów szkół ponadpodstawowych – 81 aplikacji (w 2023 r. – 60 aplikacji) jest nadal wyraźnie niższa niż szacunkowa liczba uczniów romskich uczęszczających do szkół ponadpodstawowych, wskazana przez JST biorące udział w *Programie integracji* w 2024 r. – 312 uczniów. Promocja systemów stypendialnych jest szeroka, m.in.

dzięki ogłaszaniu informacji na stronach administratora systemu stypendialnego, w mediach społecznościowych, wysłaniu informacji o programie stypendialnym do Pełnomocników, kuratoriów oświaty oraz organizacji romskich. W kolejnych latach, biorąc pod uwagę fakt, że *Program integracji* kładzie szczególny nacisk na wsparcie edukacji ponadpodstawowej młodzieży romskiej, należy zintensyfikować wysiłki tak, aby systemem stypendialnym objąć większą liczbę romskich uczniów szkół ponadpodstawowych. Pomimo szerokiego promowania tej możliwości, system stypendialny nie obejmuje wszystkich uczniów, którzy potencjalnie mogliby otrzymać ww. stypendium.

Promocja systemu stypendialnego wzmacniającego szanse młodzieży na wejście na rynek pracy z wyższymi i/lub zawodowymi kwalifikacjami powinna stać się obszarem, który Pełnomocnicy powinni poruszyć w ramach systemowych spotkań z jst.

3) Malejąca liczba osób aplikujących o stypendia dla studentów pochodzenia romskiego.

Od 2015 r. obserwuje się spadek liczby aplikacji do systemu stypendialnego, co może oznaczać spadek liczby studiujących Romów. W 2024 r. stypendia otrzymało 37 osób, co oznacza spadek w stosunku do 2023 r. (46 osób), niemniej wciąż oznacza niską liczbę studiujących Romów.

4) Frekwencja i średnia ocen uczniów romskich

Średnia ocen uczniów romskich nieznacznie spadła, choć nadal nie odzwierciedla potencjału uczniów romskich. Należy przypomnieć, że w jednym z poprzednich programów średnia oscylowała na poziomie powyżej 80%.

Mierniki

Poniżej zamieszczono tabelę z poziomem osiągnięcia mierników w 2024 r.

Założony miernik odnoszący się do mieszkalnictwa został zrealizowany w 105 %, co warto podkreślać w kontekście systematycznej poprawy warunków mieszkaniowych Romów od początku realizacji kolejnych strategii integracji.

Mierniki odnoszące się do edukacji (E5 – 95%) , w tym edukacji prozdrowotnej (E6- 53%), choć nie osiągnęły zakładanych wartości, pozostają na zadowalającym poziomie.

Miernik odnoszący się do wychowania przedszkolnego (E1 – 39%) osiągnął wartość niższą niż w ubiegłym roku – 43%.

Poziom wskaźnika dotyczący aplikowania o stypendia dla uczniów szkół ponadpodstawowych został osiągnięty (E2 - 101%), natomiast dla studentów pozostaje nieosiągnięty (E3 – 67%) i spadł w porównaniu do 2023 r. (E3 – 82%). Wyżej sygnalizowano problem z utrzymującym się trendem wyraźnie zmniejszającej się liczby aplikacji.

Poziom wskaźnika dotyczącego edukacji pro-zawodowej a E8-40% w porównaniu do poziomu z 2023 r. - 119%) niestety odnotował spadek.

Rys. 32. Mierniki

Mierniki (E1-E8 i M1)	wskaźnik bazowy	założony wskaźnik średnioroczny '21-30	wskaźnik osiągnięty w 2022 r. /%	wskaźnik osiągnięty w 2023 r. /%	wskaźnik osiągnięty w 2024 r. /%
i sposób wyliczenia wskaźnika bazowego i/lub docelowego					
EDUKACJA					
E1. Liczba dzieci romskich objętych edukacją przedszkolną w działaniach Programu integracji 2021–2030					
Średnioroczna liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną w ramach Programu integracji 2014–2020 w latach 2015–2019:174+218+171+169+109=841/5=168; wskaźnik średnioroczny i docelowy na podstawie NSP'11 – średnia na rocznik	168 os.	300 os.	196 os./ 65%	128 os./43%	117 os./39%
E2. Liczba uczniów romskich aplikujących o stypendia na poziomie szkoły ponadpodstawowej					
Średnioroczna liczba z danych MSWiA za lata: 2014–2019: 66+51+57+67+53+52=346/6=58	58 os.	80 os.	60 os./ 75%	60 os./ 75%	81 os./101%
E3. Liczba studentów romskich aplikujących o stypendia					
Średnioroczna liczba z danych MSWiA za lata: 2014–2019: 59+37+34+41+40+42=253/6=42	42 os.	60 os.	41 os./ 68%	49 os./ 82%	40 os./67%
E4. Liczba zatrudnionych AER					
Stan zatrudnienia na styczeń 2020 r. – 87 osób; dane o liczbie uczniów romskich w SIO za lata 2014–2019: 2273+2359+2348+2370+2239+1962=13 551/6=2258; przy założeniu, że AER nie powinien mieć pod opieką więcej niż 20 uczniów/rodzin, stan zatrudnienia powinien się zwiększyć do docelowej wartości 113 AER	87 os.	2,6 os.	82 os.	78 os.	77 os.
E5. Ogólna liczba osób objętych działaniami Dziedziny interwencji I: Edukacja Programu integracji 2021-2030					
Średnioroczna liczba osób, które skorzystały z zadań edukacyjnych w latach 2015–2019 (wyprawki, dodatkowe zajęcia, przedszkola, stypendia, zajęcia muzyczne): 7075+11 589+841+604+9035= 29 144/5=5829	5829 os.	6 000 os.	5 190 os./ 86,5%	4 646 os./ 77%	5 715 os./95%
E6. Liczba uczestników objętych działaniami edukacji prozdrowotnej					
Średnioroczna l. osób, które skorzystały z zadań prozdrowotnych w latach 2015–2019: 1604+1510+8 81+1061+1113=6169/5= 1234; wskaźnik bazowy E6 wynosi 21% wskaźnika bazowego E5, ten procent należy utrzymać w odniesieniu do zadań prozdrowotnych	1 234 os.	1 300 os.	1 222 os. ⁷ / 94%	1 018 os. ⁷ / 78%	696 os. ⁷ / 53%

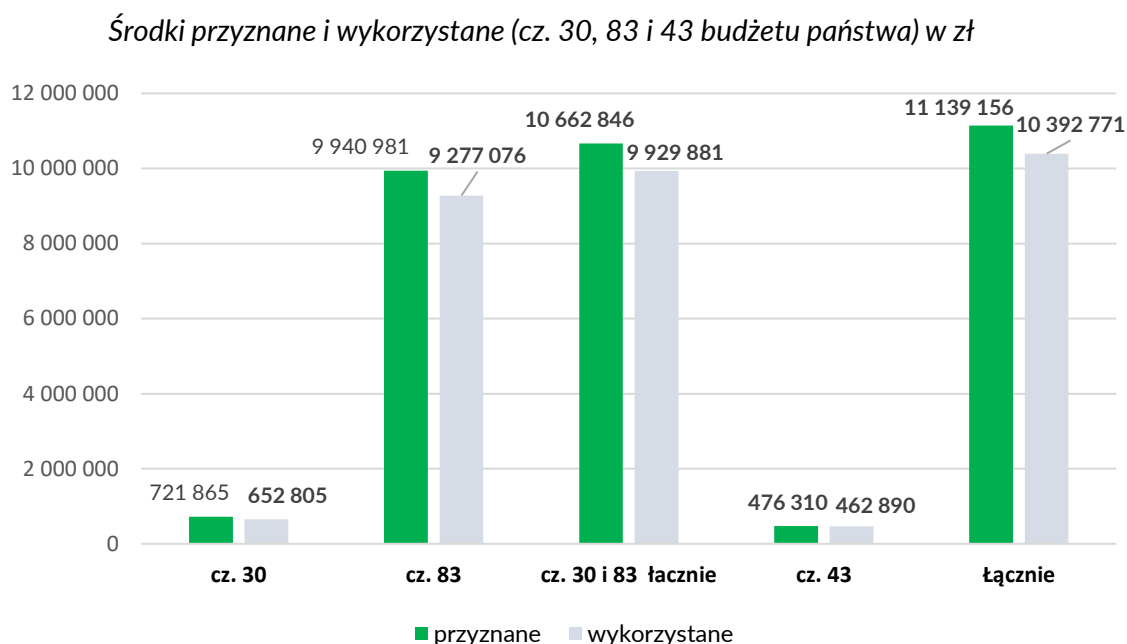
⁷ Miernik E6 wyliczony na podstawie danych z dziedziny Edukacja – edukacja prozdrowotna oraz beneficjentów zadań związanych z rynkiem pracy realizowanych z dziedziny interwencji Innowacyjne projekty integracyjne – projekty związane ze zdrowiem.

E7. Liczba uczestników objętych działaniami edukacji dla bezpieczeństwa					
15 % wskaźnika bazowego E5;	-	874 os.	35 os./4%	223 os. / 25%	205 os./ 23%
E8. Liczba uczestników objętych działaniami edukacji pro-zawodowej					
Średnioroczna l. Romów korzystających z zadań podnoszących kwalifikacje zawodowe w Programie Integracji 2014 – 2020 w latach 2015 – 2018: 178+282+158+187=805/4=201. Wskaźnik docelowy obliczono na podstawie średniorocznej l. uczniów romskich w SIO za lata 2014 – 2019: 2273+2359+2348+2370+2239+1962=13 551/6=2258/12 (klasy 1 – 8 SP i 1 – 4 ponadpodstawowej)=188; przy założeniu, że edukacja pro-zawodowa powinna objąć co najmniej 2 roczniki (np. kl. 7 – 8) daje to średniorocznie liczbę 2x188=366 os., docelowo: 3660 os.	201 os.	366 os.	125 os. ⁸ / 34%	435 os. ⁸ / 119%	148 os. ⁸ / 40%
MIESZKALNICTWO					
M1. Liczba Romów objętych działaniami Dziedziny interwencji II Mieszkalnictwo					
Średnioroczna l. Romów objętych działaniami z zakresu mieszkalnictwa w latach 2015 – 2019: 514+385+452+515+425=2291/5=458	458	500 os.	493 os./ 99%	705 os./ 141%	526 os./ 105%

⁸ Miernik E8 wyliczony na podstawie danych z dziedziny Edukacja – edukacja pro-zawodowa oraz beneficjentów zadań związanych z rynkiem pracy realizowanych z dziedziny interwencji Innowacyjne projekty integracyjne – działania związane z rynkiem pracy.

Sprawozdanie budżetowe

Rys. 33. Środki przyznane i wykorzystane

Rys. 34. Plan i wykonanie budżetu Programu integracji w 2024 r.

PODSUMOWANIE BUDŻETU PROGRAMU W 2024 R.			
cz. budżetu	plan	przyznane	wykorzystane
cz. 83 (rezerwa)	10 000 000 zł	9 940 981 zł	9 277 076 zł
cz. 30 (MEN)	700 000 zł	721 865 zł	652 805 zł
cz. 43 (MSWiA)	700 000 zł	476 310 zł	462 890 zł
RAZEM	11 400 000 zł	11 139 156 zł	10 392 771 zł

Załączniki:

1. Załącznik nr 1 – dane statystyczne Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczące liczby osób skazanych za przestępstwa z nienawiści w pierwszej instancji w 2024 roku (Sady Okręgowe i Sady Rejonowe).